

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 235-236 / martie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Shevchenko

Fenomenul structural al limbii lui Șevcenko constă în faptul că, spre deosebire de limba lui Kvitka-Osnovianenko sau chiar a lui Kotlearevskyi, în ea se regăsea întregul spațiu istoric și teritorial populat de ucraineni. Ca și în limba lui Kotlearevskyi, în limba lui Șevcenko filonul liric se contopește cu cel satiric, cu toate acestea orizonturile liricii și satirei lui Șevcenko sunt mult mai vaste, decât la oricare dintre predecesorii săi.

toate acestea, nu putem să nu observăm că Șevcenko a făcut încă un pas spre unificarea tuturor dialectelor ucrainene, spre evidențierea trăsăturilor lor comune.

Baza populară a limbii operelor lui Șevcenko este evidentă la toate nivelurile: lexical, fonetic, morfologic și sintactic. Meritul lui T. Șevcenko rezidă în faptul că el a îmbogățit limba populară prin includerea organică în interiorul ei a unor elemente din alte surse, înde-

istoric ce caracterizează viața de militar precum și diverse atribute ale puterii hătmănești. Acest lexic se întâlnește atât în operele cu tematică istorică, cât și în unele relatări succinte despre viața căzăcească făcute în cadrul altor tematici generale, de exemplu: *bulava* („ghi-oagă“), *bunciuky* („tuiuri“), *kleinody* („atribute ale puterii“), *cervoni jupany* („jupane roșii“), *hetman* („hatman“), *kozațtvo* („căzăcime“) etc.

Un loc special în lexicul lui T. Șevcenko

TARAS ȘEVCENKO - CREATORUL LIMBII UCRAINEANE LITERARE

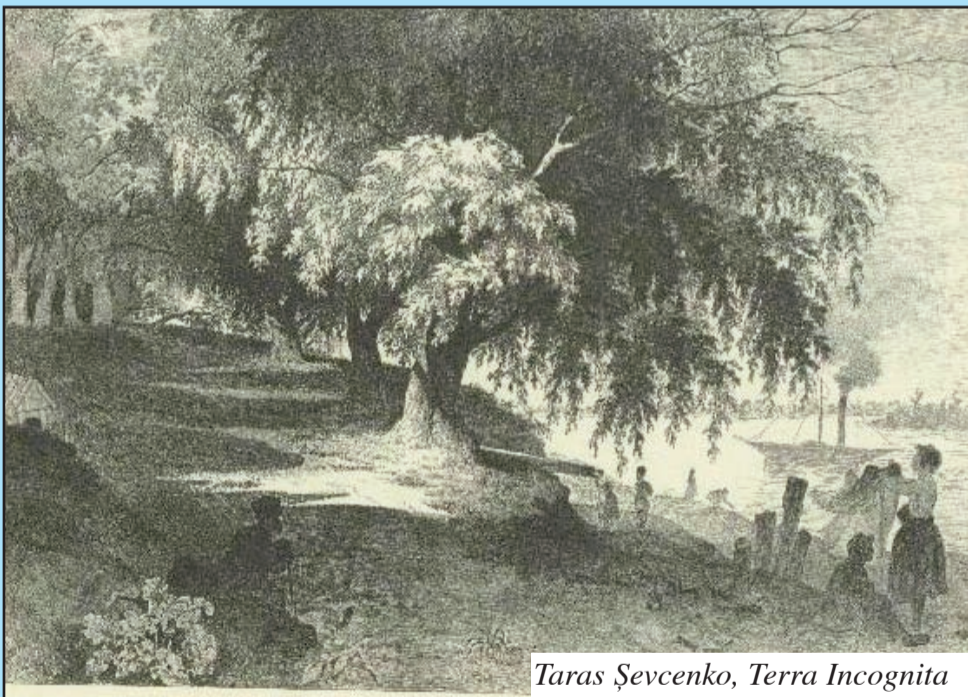
Marele Cobzar acorda o atenție constantă nu atât limbii propriu-zise, cât mai ales conținutului cuvintelor folosite de popor și sentimentelor acestuia.

O altă particularitate la fel de importantă a limbii sale este aceea că, deși dominată de filonul popular, în ea și-au aflat locul cuvenit și elementele vechilor limbi slave literare.

Nimeni nu poate nega baza populară a poeziei lui T. Șevcenko, faptul că în creația sa s-a îmbinat în mod organic cântecul popular cu povestirile orale la care s-a adăugat tot ce s-a păstrat din vechile limbi folosite în Rusia Kieveană.

În limba genialului poet al Ucrainei este redată întru totul fonetica și morfologia populară în toate variantele lor existente în

graiurile centrale de pe Nipru, dar fără ca ele să fie copiate, așa cum făcea, de pildă, Kvitka-Osnovianenko. Din câteva variante fonetice ale unui cuvânt sau ale unei forme morfologice Șevcenko alegea pe cele care îi erau familiare și pe care le-a auzit nu numai în regiunea sa natală, Zvenyhorod. Poetul călătorea mult prin Ucraina, asculta cum se vorbește și la Kiev, și în Poltava, și în Polesia, și în Podolia. Peste tot pe unde umbla, Șevcenko își nota cuvinte pe care le folosea apoi în poeziile sale. El evita totuși folosirea cuvintelor și formelor care aveau o circulație locală. Desigur, având în vedere faptul că în aceste timpuri limba ucraineană literară era în fază de formare, este greu de diferențiat elementele literare de cele dialectale în limba unui scriitor sau a altuia. Cu

Taras Șevcenko, Terra Incognita

părtând astfel limba literară de cea folosită în vorbire.

Spre deosebire de predecesorii săi, poeții romantici, T. Șevcenko fie a transformat folclorul, fie s-a bazat numai pe valorile estetice create de acesta.

Motivele folclorice sunt inseparabile de materialul etnografic folosit de T. Șevcenko. Exegeții săi arată că poetul cunoștea îndeaproape particularitățile obiceiurilor, mai ales, ale celor de nuntă. Nu întâmplător cuvintele precum *starosty* („pețitori“), *rușnyky* („ștergare“), *molodi* („miri“), *drușky* („druște“), respectiv cuvintele și atributele etnografice ale nunții ucrainene, reprezintă un element important în poezia lui T. Șevcenko.

Șevcenko folosește la scară largă lexicul

l-au ocupat cuvintele slave bisericesti care ajungeau la țărănul ucrainean prin diverse căi: biserici, colinde sau cărți de cult.

În literatura ucraineană, Șevcenko a fost acela care a definit clar căile de utilizare stilistică a lexicului, frazeologiei și a diferitelor forme vechi slave.

Șevcenko a introdus lexicul de cultură generală în limba literară ucraineană reprezentată de el însuși. Fiind pictor, în epistolele sale, de pildă, este amplu reprezentată terminologia legată de pictură și gravură: *albom* („album“), *alebastr* („alabastru“), *farba* („vopsea“), *oliia* („ulei“), *barelief* („basorelief“), *portret* („portret“), *penzel* („pensulă“) etc.

Din lexicul general fac parte multe cuvinte abstracte, ca: *beztalannea* („soartă amară“), *șcerost* („sinceritate“), *laska* („mângâiere“), *nudha* („tristețe“), *radost* („bucurie“), *nadiia* („speranță“) etc.

La sfârșitul anilor 50 - începutul anilor 60 ai secolului al XIX-lea, numele lui T. Șevcenko a devenit atât de popular în literatura din estul și în cea din vestul Ucrainei, încât toate problemele legate de dezvoltarea limbii și literaturii ucrainene au fost într-un fel sau altul legate de numele său. Șevcenko este considerat pe drept cuvânt creatorul limbii ucrainene literare.

Opera lui Șevcenko constituie un fenomen aparte atât în istoria literaturii ucrainene, a culturii spirituale, în general, cât și în cea a limbii literare.

Ion ROBCIUC

Domnului Traian Băsescu, Președintele României

Mult stimată Doamnă Președinte,

Comunitatea ucrainenilor din România este profund recunoscătoare conducerii României pentru realizarea obiectivului de importanță majoră al poporului român - aderarea țării la Uniunea Europeană.

Apartenența la spațiul valorilor europene deschide cetățenilor români de toate naționalitățile, inclusiv minorității ucrainene, noi perspective pentru o conviețuire armonioasă în casa europeană unică.

Cu toate acestea, unitatea Europei este de neconceput dacă nu se oferă tuturor popoarelor europene perspectiva obținerii locului la care au dreptul în cadrul marii familii europene.

Noi, ucrainenii din România, suntem mândri de succesele obținute de Ucraina, patria noastră etnică, pe linia integrării europene. Totodată, suntem recunoscători României, patriei noastre, pentru sprijinul acordat Ucrainei în procesul ei de apropiere de Uniunea Europeană.

În viitorul apropiat, urmează să aibă loc un eveniment în succesul căruia cred cu sinceritate zeci de milioane de ucrainenii din întreaga lume - încheierea Acordului de asociere între Ucraina și Uniunea Europeană.

Suntem convinși că România va fi un susținător activ al semnării Acordului menționat în cadrul Summitului Parteneriatului Estic care va avea loc la Vilnius, în luna noiembrie a acestui an.

Din partea comunității ucrainene din România,

**Președintele UUR,
Ștefan BUCIUTA**

**Prim-vicepreședintele UUR,
Ion ROBCIUC**

*

Același text a fost adresat și domnului Victor Ponta, prim-ministrul României.

Consulul general al Ucrainei la Suceava, Excelența Sa Vasyl Boieciko, a prezentat o expunere cu privire la acțiunile întreprinse și activitățile de perspectivă ale reprezentanței consulare ucrainene în domeniul colaborării economice transfrontaliere în anul 2013.

„Colaborarea economică externă vizează, în primul rând, țările vecine, între care România ocupă un loc important“

El a precizat că „președintele Ucrainei și guvernul actual pun un accent foarte puternic pe dezvoltarea economică a țării“, iar „colaborarea economică externă vizează, în primul rând, țările vecine, între care România ocupă un loc important“.

Remarcând rolul și răspunerile care revin instituției consulare în colaborarea regională transfrontalieră, consulul general al Ucrainei la Suceava a subliniat că, în anii precedenți, „s-a inițiat semnarea unor acorduri-cadru între regiunile limitrofe din Ucraina și județele din România, care fac parte din circumscripția consulară“.

„Se fac demersuri pentru o colaborare pragmatică între regiuni din Ucraina și județele limitrofe din România“

Accentuând faptul că „se fac demersuri pentru o colaborare pragmatică între aceste regiuni din Ucraina și județele limitrofe din România“, Excelența Sa Vasyl Boieciko a declarat că, pentru anul în curs, „sunt programate câteva vizite,

A C O R D

între Uniunea Ucrainenilor din România și Asociația „Ucraina-Lumea“

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) și Asociația pentru legăturile cu ucrainenii din afara granițelor Ucrainei (Asociația „Ucraina-Lumea“) au hotărât să încheie prezentul acord privind cooperarea în domeniul cultural, educațional și informațional.

Scopul acordului este cooperarea în domeniile culturii și al educației.

Părțile au convenit asupra celor ce urmează:

1. Schimb de delegații, colective de artiști, grupuri profesionale, meșteșugari, pe bază de reciprocitate, fiecare parte suportând plata cheltuielilor de cazare și masă timp de până la 3 zile, pe teritoriul României, respectiv, al Ucrainei, pentru un număr egal de persoane.

2. Examinarea posibilității organizării unor manifestări tematice, expoziții, festivaluri, conferințe științifice, acțiuni tematice, între altele, sărbătorirea zilei de naștere a lui Taras Șevcenko pe teritoriul României și, respectiv, pe teritoriul Ucrainei, pe bază de reciprocitate, fiecare parte își asumă plata cheltuielilor de cazare și masă timp de până la 3 zile pe teritoriul propriu, pentru un număr egal de persoane.

3. Schimb de filme documentare în format electronic privind obiceiurile și tradițiile poporului ucrainean și de filme artistice ucrainene, care se vor prezenta la evenimente în cadrul unor festivaluri locale.

4. Realizarea unor materiale documentare (din expoziții, festivaluri, conferințe) privind tradițiile și obiceiurile specifice poporului ucrainean.

Acordul este valabil timp de trei ani de la data semnării lui de către Părți.

Acordul poate fi reziliat în cazul în care una dintre Părți notifică celeilalte Părți despre acest lucru, cu șase luni înainte de expirarea acestuia.

După expirarea termenului de valabilitate, Acordul se va prelungi în mod automat pe câte trei ani, dacă niciuna dintre Părți nu și-a exprimat dorința de suspendare a acestuia.

Acordul a fost întocmit în limbile ucraineană și română, în câte două exemplare, ambele texte având aceeași putere juridică.

Suceava, 16 martie 2013

**Președintele Asociației
„Ucraina-Lumea“,
Ivan DRACI**

**Președintele Uniunii
Ucrainenilor din România,
Ștefan BUCIUTA**

Acțiuni întreprinse și activități de perspectivă ale Consulatului General al Ucrainei la Suceava

misiuni economice“, care vor antrena oameni de afaceri din ambele țări.

Deja s-au organizat, în lunile ianuarie și februarie, întâlniri de lucru cu grupuri de oameni de afaceri din județele Suceava și Botoșani, întâlniri la care s-a discutat despre situația din Ucraina, despre potențialul economic și turistic, despre activitatea Euroregiunii Prutul de Sus.

În cadrul acestor întâlniri au fost prezentate CD-uri cu propuneri de export-import ale unor firme din regiunile Hmelnytskyi, Ternopil, Ivano-Frankivsk și Cernăuți.

În momentul de față se pregătește vizita unei delegații din regiunea Hmelnytskyi în județele Suceava și Neamț.

„Colaborarea dintre țările vecine, la nivelul regiunilor transfrontaliere, este extrem de importantă“

Excelența Sa Vasyl Boieciko a precizat că, în anul 2011, a venit cu ideea unui Forum economic transfrontalier, care să fie organizat anual, idee susținută de conducerea administrativă ale regiunii Cernăuți și județului Suceava.

Cu câteva zile în urmă, la data de 5 martie, la Porubne, a avut loc o întâlnire între reprezentanții la vârf ai administrației din Cernăuți și Suceava, întâlnire în cadrul căreia s-a convenit ca acest forum să fie organizat până la sfârșitul acestui an.

„Având în vedere criza economică generalizată - a spus el - colaborarea dintre țările vecine, la nivelul regiunilor transfrontaliere, este extrem de importantă“.

În acest sens, Consutul General al Ucrainei la Suceava propune organizarea de misiuni economice de o parte și de alta a frontierei, „grupuri alcătuite din 4-5 oameni de afaceri care au interese foarte precise în ceea ce privește importul și exportul de mărfuri“.

S-au purtat discuții și s-a convenit la nivelul Camerelor de Comerț și Industrie și al reprezentanților IMM din județele Suceava și Botoșani că pot fi organizate expoziții virtuale (pe paginile web ale acestor reprezentanțe) și s-au primit deja confirmări pentru vizite de afaceri din partea unor organizații similare și a unor firme din Ucraina, din regiunile Hmelnytskyi și Ivano-Frankivsk.

„Forum economic de investiții și extinderea colaborării economice transfrontaliere“

În perspectivă, consulul general al Ucrainei la Suceava a spus că și-a programat o vizită în județul Bacău (care face parte din circumscripția consulară), pentru a face propuneri asemănătoare și a discuta posibilitățile de colaborare economică transfrontalieră.

Perspectiva vizează și organizarea, în luna mai, a unui Forum economic de investiții, la Botoșani, iar în cea de-a doua jumătate a anului acțiunile reprezentanței consulare se vor îndrepta, în același domeniu al colaborării economice transfrontaliere, spre județele Maramureș și Cluj, în vederea dezvoltării relațiilor cu regiunile ucrainene Taranscarpatia și Lviv.

Tiberiu COSOVAN

Omagierea poetului Taras Șevcenko la 199 de ani de la naștere

M e s a j e ș i f e l i c i t ă r i

Domnule consul general,
Domnule prefect,
Stimați invitați,

Ne întâlnim la bustul marelui Taras Șevcenko, de fiecare dată, cuprinși de emoție și de recunoștință pentru Cobzarul care a dat semnalul renașterii conștiinței naționale a ucrainenilor.

Când îi privesc fruntea înaltă, gânditoare și vizionară, îmi aduc aminte de tulburătoarele lui versuri:

„Suspina Niprului larg, se zbate,
Iar vântul suierând turbat
Apleacă sălcii-nalte,
Ridică valul-nvolburat.
Iar luna palidă-n vâltoare
Prin nori se arată când și când,
Ca barca în albastru mare,
Ba apărând, ba dispărând.
De trei ori n-au cântat cocoșii,
Nimeni în jur nu glăsuia,
Doar buha își chema strămoșii
Și-arar arțarul scârțâia.“

Taras Șevcenko, poetul național al Ucrainei, s-a născut în 1814, în familia unui iobag din satul Kyrylivka, gubernia Kiev. Apoi destinul l-a dus, odată cu moșierul căruia îi aparținea, la Sankt-Petersburg, unde poetul a fost „răscumpărat”, devenind om liber și „pictor autorizat”. Viața marelui poet romantic ucrainean, membru al Frăției Kiril și Metodi, bardul eliberării naționale și sociale a neamului său, a fost agitată. În urma criticilor virulente la adresa regimului țarist, a potențailor ruși și ucraineni, cunoaște exilul (pe țărmul Mării Aral), este condamnat să fie soldat. Întors după ani lungi acasă, întâi la Nijni Novgorod, apoi Sankt-Petersburg, poetul care a scris „Fata vrăjtită”, din care v-am recitat, poem devenit imnul ucrainenilor de pretutindeni, moare în urma unui atac de cord în martie 1861.

La doar două săptămâni după moartea lui a fost oficial desființată iobăgia.

Cunoașterea, înțelegerea istoriei și devenirii Ucrainei, prin opera poetului ei național, Taras Șevcenko, are o însemnătate deosebită în dialogul cultural dintre România și Ucraina.

În fiecare an, în luna martie, Uniunea Ucrainenilor din România îl omagiază pe marele poet ucrainean, prorocul neamului său Taras Șevcenko.

Și în acest an, conform planului calendaristic, începând cu 9 martie se desfășoară acțiuni culturale dedicate „Zilelor Taras Șevcenko”. Astfel, la 9 martie a avut loc un eveniment cultural la Lugoj, județul Timiș, în Casa de Cultură municipală. În Maramureș, a avut loc un spectacol omagial la Căminul Cultural din comuna Ruscova, la 10 martie, la care au participat invitați din Ucraina, din localitatea Kostelivka, în frunte cu președinta Consiliului Local, Smetaniuk Olha.

În data de 11 martie, a avut loc depunerea de coroane la monumentul lui Taras Șevcenko din parcul Herăstrău, București, împreună cu reprezentanții Ambasadei Ucrainei la București în frunte cu Excelența Sa Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei.

Filiața Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat un spectacol omagial Taras Șevcenko la Casa de Cultură a municipiului Rădăuți, iar înainte de spectacol, sâmbătă, 16 martie, au fost depuse coroane de flori la bustul poetului în satul Negostina. La

Pentru a înțelege „adevărul celuilalt”, oricât ar suna de banal, trebuie măcar să știm care este acela. Fiecare petală de timp este colorată cu sufletul nostru numit poezie, iar cunoașterea operei marilor poeți ai lumii este o necesitate. Iată de ce, ridicarea bustului lui Taras Șevcenko în Satu Mare și reunirea noastră sub înaltul său spirit, capătă semnificații și sensuri foarte profunde, constituie garanția unui viitor comun.

Domnule consul general,
Domnule prefect,
Stimați invitați,

În calitatea mea de președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, vă rog să-mi permiteți să vă urez „Bine ați venit!” la festivitățile prilejuite de acordarea unei înalte distincții culturale a Ucrainei colegului nostru Mihai Macioca, președintele filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România.

Uniunea Ucrainenilor din România, care cuprinde 12 filiale județene, îi reprezintă pe cei aproximativ 52.000 de ucraineni care trăiesc în România.

În condițiile în care numărul ucrainenilor scade în mod constant datorită unei serii de factori, dintre care cel mai grav este criza demografică, specifică Europei contemporane, care afectează toate națiunile, organizația noastră se străduiește să asigure păstrarea identității etnice, lingvistice și culturale a persoanelor aparținând minorității ucrainene.

Ucrainenii din România sunt cetățeni liberi, într-o țară liberă și democratică, în care persoanele aparținând minorităților naționale se bucură nu numai de drepturi egale cu populația majoritară, ci și de condiții corespunzătoare păstrării edificiilor comunitare, a tradițiilor și a limbii, părți integrante ale patrimoniului cultural național al ucrainenilor.

Ne bucurăm de sărbătorile noastre laice și religioase, care aparțin memoriei colective și simțim, de fiecare dată când ne întâlnim cu membrii comunității noastre, că facem parte din marea familie a ucrainenilor, că inimile noastre

acest eveniment, au participat invitați din Ucraina printre care și poetul Ivan Draci, președintele Asociației pentru legăturile cu ucrainenii din afara graniței Ucrainei (Asociația „Ucraina-Lumea”) care a fost însoțit de secretarul general al Asociației, dna Alla Kendzera, și de renumita solistă de muzică ușoară din Kiev, Lesea Gorova, artist emerit.

Cu această ocazie, președintele UUR, dl Ștefan Buciuta, și președintele Asociației „Ucraina-Lumea” au semnat un Acord de colaborare bilaterală în domeniul relațiilor cultural-educative pe trei ani cu posibilitate de prelungire.

bat în același ritm, nutrim aceleași speranțe și aceleași idealuri.

În acest context, doresc să subliniez preocuparea constantă a uniunii noastre în organizarea unor manifestări cultural-artistice de amploare, cu participare internațională, care ne oferă prilejul unor schimburi de idei legate de conservarea, comunicarea și receptarea culturii ucrainene în acest spațiu intercultural generos, pe care ni-l oferă România.

Trăim într-o epocă a exploziei informației, a unei revoluții tehnico-științifice care se desfășoară într-un ritm amețitor, o epocă în care este foarte ușor să fii asimilat și să-ți pierzi identitatea etnică. De aceea, educarea și pregătirea tineretului nostru în spirit ucrainean, sunt esențiale în perspectiva schimbului de generații.

Ne bucurăm împreună să asistăm, azi, la un moment fast, la recunoașterea strădaniilor depuse de către colegul nostru, dl Mihai Macioca, președintele filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România, pentru cinstirea memoriei apostolului unirii neamului ucrainean, cum inspirat l-a numit domnia sa pe Taras Șevcenko. Poetul nostru național este cinstit în toate comunitățile ucrainenilor din România, dar, aici, în Satu Mare prezența lui este parcă mai pregnantă. Bustul poetului, amplasat în parcul central al orașului, este strădania aceluiasi neobosit Mihai Macioca, iar simpozionul internațional cu tema „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, organizat anul trecut, a constituit un adevărat triumf. Oameni de aleasă cultură, din Ucraina și din România, au prezentat lucrări de cercetare a operei titanului care-și doarme somnul de veci în orașelul Kaniv, de mare valoare științifică și documentară.

Premiindu-l pe Mihai Macioca, se simt premiați toți ucrainenii din România, iubitori și păstrători ai tradițiilor și valorilor naționale ucrainene. Felicitări, Mihai Macioca, felicitări filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România!

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Acțiunea de la Suceava s-a derulat în comun cu Consulatul General al Ucrainei condus de consulul general Vasyl Boicicko. Concertul-spectacol a fost susținut de ansamblurile și grupurile artistice „Vocile Negostinei”, „Polonynka” din Paltinu, „Kozaciok” din Bălcăuți, „Speranța cetății” din Siret și invitați din Ucraina, grupul vocal „Menestrel” al Secției de

Teologie Ortodoxă din cadrul Facultății de Filosofie și Teologie a Universității „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți și artistul emerit Ivan Derda din Cernăuți.

Cu ocazia deplasării mele la Suceava pentru a participa la acest eveniment am ținut să vizitez filialele UUR din Tulcea, președinte Dumitru Cernencu, din Galați, președinte Vichentie Nicolaiciuc, și din Iași, președinte Victor Hrihorciuc, pentru a mă asigura că și aceste filiale sunt pregătite pentru a-l omagia pe marele poet cu care prilej le-am dăruit volumul jubiliar „Kobzar”, editat de UUR cu ocazia sărbătoririi a 170 de ani de la prima apariție a sa,

redactorul acestui volum fiind scriitorul Nicolae Corsiuc, redactorul-șef al revistei „Clopoțelul” în limba ucraineană.

(Continuare în pagina 4)

Omagierea poetului Taras Șevcenko la 199 de ani de la naștere

(Urmare din pagina 3)

Aceste filiale sunt pregătite pentru a-l omagia pe marele poet Taras Șevcenko la Tulcea, la 30 martie, iar la Iași și la Galați, la 31 martie. Un eveniment cultural major dedicat personalității marelui poet și pictor Taras Șevcenko a fost organizat la Satu Mare, în zilele de 22 și 23 martie, prilej cu care au avut loc trei evenimente importante: vizita unui reprezentant al diplomației ucrainene la Satu Mare, acordarea unei înalte distincții culturale a Fondului „Taras Șevcenko” președintelui filialei Satu Mare a UUR, domnului Macioca Mihai, și festivitățile de depunere a coroanelor de flori la bustul lui Taras Șevcenko din parcul dr. Vasile Lucaciu urmate de un program artistic. Bustul a fost realizat cu sprijinul Consiliului Județean și UUR, sculptor Radu Ciobanu.

În cursul zilei de vineri, consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, însoțit de

strănepoata poetului Taras Șevcenko, președinta Fondului Ludmila Krasytka, însoțită de Teteana Kononciuk, doctor în științe filologice, profesor universitar la Kiev, și Ion Dubovici,

doctor în științe geografice, director adjunct al Institutului de Ecologie Economică la Universitatea din Lviv-Ucraina. În după-amiaza aceleiași zile, la hotelul „Regal” din Satu Mare a avut loc înmânarea Diplomei de laureat al Fondului „Taras Șevcenko” domnului Macioca Mihai de către președintele Fondului,

strănepoata lui Taras Șevcenko după sora Kateryna, doamna Ludmila Krasytka pentru meritul de a fi realizat la Satu Mare bustul lui Taras Șevcenko.

Anual Ucraina acordă trei diplome de laureat al Fondului „Taras Șev-

cenko” din care una pentru ucrainenii din afara granițelor țării pentru activitatea rodnică și plină de abnegație depusă în slujba culturii ucrainene, pentru contribuția importantă la întărirea relațiilor culturale și de colaborare între Ucraina și alte țări, păstrarea conștiinței etnice, lingvistice, culturale și religioase a cetățenilor care aparțin minorității ucrainene.

În cadrul acestei manifestări a avut loc decernarea carnetelor de membru de onoare al filialei Satu Mare a UUR unui număr de 18 persoane. Din partea președintelui UUR, dl Ștefan Buciuta, au fost acordate diplome de participare la manifestările ocazionate de omagierea marelui poet Taras Șevcenko și câte un ghid de conversație român-ucrainean editat de UUR.

Concomitent cu acțiunile de la Satu Mare s-au derulat acțiuni și la filiala UUR București.

Filiala Caraș-Severin a UUR va organiza manifestări culturale dedicate zilelor „Taras Șevcenko” în luna aprilie.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

președintele UUR, Ștefan Buciuta, și primvicepreședintele Macioca Mihai, președintele filialei Satu Mare, s-au întâlnit cu prefectul Eugeniu Avram, cu președintele Consiliului Județean, Adrian Ștef, cu vicepreședinții Mircea Govor și Ridl Rudolf și cu primarul Dorel Coica. Au mai participat la discuții stră-

Festivalul dedicat marelui poet ucrainean Taras Șevcenko

Care ucrainean nu a auzit despre Taras Șevcenko. Despre poeziile și operele lui am aflat încă de la răsfoirea primelor pagini ale manualelor școlare de limba și literatura ucraineană.

În Ucraina, țara natală a marelui poet, ziua de 9 martie este considerată o sărbătoare națională.

Și ucrainenii din România sărbătoresc în fiecare an ziua de naștere a lui Taras Șevcenko. În toate școlile și pe toate scenele din localitățile cu populație majoritar ucraineană, cu această ocazie, se recită și se cântă pe versurile marelui poet.

Duminică, 10 martie, filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, conform Programului de acțiuni cultural-artistice pe anul 2013, festivalul dedicat marelui poet ucrainean Taras Șevcenko în localitatea Ruscova, județul Maramureș.

La început, a fost o zi ploioasă și posomo-

râtă, dar ea a devenit minunată din clipa în care am intrat în incinta Căminului Cultural din Ruscova, unde am fost întâmpinați de președintele organizației locale UUR, domnul Mariciuc Pinteș, și unde ne-am întâlnit cu fețe cunoscute și zâmbitoare din tot ținutul Maramureșului.

Și cum nicio manifestare de acest fel nu poate avea loc fără prezența „celor mai de seamă ucraineni”, aici a fost prezent președintele UUR, domnul Ștefan Buciuta, și bineînțeles președintele filialei Maramureș, domnul Petrețchi Mirosław.

Gazda manifestării, Mariciuc Pinteș, a rostit cuvântul de deschidere, după care a prezentat momentele sărbătorii și a mulțumit participanților pentru prezență.

Au urmat la cuvânt domnul Petrețchi și domnul Buciuta, iar din partea ISJ Maramureș, doamna inspector de specialitate, prof.

Simona Malearciuc care a prezentat succint, dar într-o modalitate deosebită, viața și creația artistică a poetului sărbătorit.

Au evoluat pe scenă formații artistice din fiecare localitate ucraineană maramureșeană. Din Ucraina au răspuns invitației membrii Ansamblului popular al huțurilor din Kostelivka însoțiți de doamna Olha V. Smetaniuk.

S-au recitat poezii din creația poetului sărbătorit, au răsunit cântece pe versurile acestuia, au fost prezentate câteva scenete reprezentative.

La sfârșitul fiecărui moment artistic, participanții au primit diplome și flori de la domnul Mirosław Petrețchi, volume de cărți, printre care și ediția de colecție „Cobzarul” de la domnul Ștefan Buciuta.

Omagierea Cobzarului ucrainean nu s-a încheiat încă, ea continuă pe parcursul întregii luni.

Mă bucur că și de această dată s-a demonstrat că etnia ucraineană cultivă dragostea și respectul față de literatura ucraineană de fiecare dată când se ivește prilejul.

Alexandra PUIU

Timișul și-a sărbătorit Cobzarul

Zi plăcută de 9 martie 2013 la Lugoj, orașul cultural al județului Timiș.

Al doilea municipiu ca mărime, după Timișoara, cu o bogată activitate culturală datorită minorităților ce trăiesc în acest oraș și sprijinului autorităților locale care acordă atenție tuturor locuitorilor, inclusiv ucrainenilor, în număr de peste 500 de persoane.

Teatrul „Traian Grozăvescu”, pus la dispoziție în mod gratuit de Primăria orașului Lugoj, a fost gazda noastră. La sărbătorirea a 199 de ani de la nașterea marelui și inegalabilului Taras Hryhorovyci Șevcenko, au luat parte următorii invitați: dl avocat Marocico Ion, deputatul Uniunii Ucrainenilor din România în Parlamentul României, dl prof. Francisc Boldea, primarul municipiului Lugoj, consilierii județului Timiș, aparținând minorității ucrainene, dna Radu Marina Rodica și dl Bologa Iura, protopop Ilie Albiciuc, preotul paroh al Catedralei Ortodoxe Ucrainene din Lugoj și protopop al Bisericii Ucrainene din Banat, împreună cu toți preoții parohiilor ucrainene din județul Timiș. Preoții au fost însoțiți de familiile lor.

Au fost prezenți președinții organizațiilor UUR din jurul orașului Lugoj, ziaristi, fotoreporterii, operatori radio-TV, oameni de cultură, personalități marcante din Lugoj și din județul Timiș.

Din partea UUR, a fost prezentă dna Iaroslava Oresca Colotelo, consilier superior la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național al României.

Concertul dedicat Marelui Cobzar Taras Hryhorovyci Șevcenko a fost deschis de corul „Șovkova trava” din Lugoj, condus de dna Savana Albiciuc, care a interpretat cântecul „Reve ta stohne Dnibr șyrokyi”.

Dl Covaci Ioan, președintele organizației Lugoj a UUR, a prezentat programul manifestării și formațiile invitate, după care a luat cuvântul dl Hleba Iura, președintele UUR Timiș.

Președintele UUR - filiala Timiș a prezentat invitații, a mulțumit întregii asistențe pentru prezență, a urat mult succes tuturor artiștilor. În continuare, a prezentat importanța acestui eveniment, importanța alegerii orașului Lugoj ca gazdă a evenimentului, apoi a invitat pe rând, în fața microfonului, personalitățile prezente.

Dl deputat Ivan Marocico a salutat întreaga comunitate ucraineană din sală, dar și pe cei trăitori pe aceste meleaguri. A felicitat, în primul rând femeile de Ziua Femeii, apoi a vorbit despre însemnătatea evenimentului, în limba ucraineană, o ucraineană foarte plăcută, în dialect bucovinean, apreciată foarte mult de dna prof. Iulia Hrin Ardelean.

A urmat dna Colotelo, care a transmis un frumos mesaj din partea Ministerului Culturii, dar și din partea președintelui UUR, Ștefan Buciuța.

Dl Francisc Boldea, primarul Lugojului, profesor, un bun cunoscător al operei lui Taras Șevcenko, a recitat din memorie câteva versuri din creația marelui poet.

Dl președinte al UUR-Timiș, Hleba Iura, a cerut Consiliului Local Lugoj și dlui primar ca, pentru anul următor, când se împlinesc 200 de ani de la nașterea Marelui Cobzar, să putem depune flori la bustul lui Taras Șevcenko în orașul Lugoj.

Dl primar a înțeles intenția noastră și ne-a promis că va analiza situația.

A continuat concertul corului lugojean „Șovkova trava”, care a interpretat cântece inspirate din opera celui omagiat.

Apoi, dl prof. Cîmpeanu Ivan, inspector de specialitate în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Timiș, a citit scrisoarea adresată organizatorilor din partea Excelenței Sale Teofil Bauer, ambasador al Ucrainei la București.

Mai departe s-au prezentat pe scenă, îmbrăcați în frumoase costume tradiționale, copiii de la Grădinița ucraineană din Lugoj, pregătiți de educatoarea Liliana Hopota. Cu glasul lor cristalin, în limba ucraineană, au cântat și recitat versuri din opera lui Șevcenko, pentru care au primit numeroase aplauze, dar și câte un pachet cu dulciuri oferit de UUR.

Dl Ilie Albiciuc, protopopul nostru, a vorbit despre opera și viața lui Taras Șevcenko. Cu carisma-i caracteristică, a recitat atât în limba ucraineană, cât și în limba română versuri din opera marelui poet.

În continuare, a urcat pe scenă grupul de elevi de la Secția ucraineană a Liceului „Iulia Hasdeu”, pregătiți de prof. Violeta Lazarciuc cu sceneta „Kateryna”.

Din Știuța, au venit să-l omagieze pe marele Șevcenko elevii ucraineni pregătiți de prof. Maria Holovcszuc.

Pe scenă a urcat din nou dl Iura Hleba, președintele UUR - filiala Timiș, care a citit un „laudatio” despre activitatea dlui prof. universitar dr. Mihai Decun, căruia i-a înmănat o plachetă jubiliară pentru întreaga activitate cu ocazia împlinirii a 70 de ani din partea Uniunii Ucrainenilor din România. La rândul său, dl Mihai Decun a evocat activitatea filialei Timiș a UUR și a dăruit ultima sa carte, cu speranța ca tinerii ucraineni să-i calce pe urme.

Concertul a continuat cu elevii din Știuța, conduși de prof. Mariana Brașoveanu, președinta organizației locale Știuța a UUR. Elevii au recitat și cântat la vioară din opera lui Taras Șevcenko.

Concertul dedicat Marelui Cobzar a fost prezentat de elevii Corneșcian Alex și Beuca

Irina, îmbrăcați în frumoase costume populare și a fost încheiat de grupul de copii din Pietroasa Mare, conduși de prof. Cubas Mariana și preoteasa Brotnei Mihaela.

Tuturor domnișoarelor și doamnelor le-au fost oferite flori din partea organizatorilor, și anume UUR - filiala Timiș și organizația locală Lugoj a UUR.

Și, pentru cei care nu cunosc, menționez că în Lugoj și în jurul Lugojului, trăiesc aproximativ 4.000 de ucraineni, care nu-și uită obiceiurile și limba maternă, care fac tot posibilul ca identitatea noastră să nu dispară.

Mulțumim tuturor acelorora care și-au adus contribuția la acest mare eveniment, precum și Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul acordat.

Iura HLEBA,
președintele UUR-Timiș

Ivan KOVACI

În Marte care-i veșnic

Închinare lui Taras Șevcenko

Din nou răsună Marte sfânt,
și-n bronz, un cânt profetic,
învie herbul lui și-n gând,
în Marte care-i veșnic.

Ne întetește, rând pe rând,
o taină lăudată,
când Ucraina, gând în gând,
în copleșire-i dată.

Un drum ne duce-n plai natal,
întinerește turnuri,
Șevcenko unde ne-ncetat
brodează orizonturi.

Răsună, plânge, când și când,
un cânt al lui Șevcenko!..
Pe lângă sălcii, rând pe rând,
și-aici Taras e încă.

Din nou răsună Marte sfânt,
și-n bronz, un cânt profetic,
învie herbul lui și-n gând,
în Marte care-i veșnic...

Armoniile șevcenkiene ale „Cântecului Niprului” răsună prin Europa

De aproape două decenii, în municipiul Onești, județul Bacău, ființează o formație artistică renumită - Asociația Corală „Armonia-Ion Cuțan”. Cu un repertoriu variat de coruri muzicale, românești și internaționale, clasice sau moderne, laice și religioase, cunoscut atât în țară, cât și în străinătate, ansamblul a fost fondat de către profesorul, dirijorul și compozitorul oneștean Ion Cuțan, declarat post-mortem, în 2007, de Consiliul Local, drept „Cetățean de Onoare al Oneștiului”. Încă în primul an de la înființare, când deja însușisem cele dintâi răspunsuri liturgice după Sfântul Ioan Gură de Aur, împreună cu o serie de cântece patriotice („Pui de lei”; „Voința neamului” ș.a.) ori clasice („Corul robilor” din opera „Nabuccodonosor” de Giuseppe Verdi ori „Santa Lucia”), Maestrul nostru ne-a adus, spre învățare, o partitură nouă, ce purta titlul „Cântecul Niprului”, cu mențiunea specială: „popular, ucrainean”. Era armonizarea Domniei Sale a cunoscutei melodii, pe versurile Cobzarului Taras Șevcenko, pentru un cor mixt. Ne-a transcris-o, cu delicatețe caligrafică, așa cum numai dirijorul nostru era în stare, cu singura sa mână, ce i-a mai lăsat-o, neatinsă, ultima conflagrație mondială, după ce un glonț rătăcit a smuls nemilos, pe câmpul de luptă, brațul stâng al tânărului ofițer de cavalerie, când rămăsese mai puțin de un an până la terminarea crudului război, schimbându-i viața cazonă într-un destin artistic, creator și deosebit de prolific, în breasla compozitorilor. Versurile aferente melodiei, atât de cunoscute la noi și în Ucraina (nu degeaba li s-a acordat denumirea de „populare”), au fost create, după încredințarea noastră, într-o traducere, destul de liberă (fără, însă, prea mari abateri față de original, cu excepția ultimei strofe), de autorul armonizării:

*Suspina Niprul și se zbate,
Vântul vuiete ne-ncetat.
Se-ndoaie sălciile-nalte,
O vijelie s-a iscat.*

*Dar luna palidă zâmbește,
Când se arată dintr-un nor -
Parcă-i o luntre ce plutește
Și se cufundă-ncetișor!*

*În aer liniștea-i deplină,
Cocoșii încă n-au cântat -
Vorbesc, în șoapte, păsărele,
Copacul geme ne-ncetat...*

Totuși, pe ce se întemeiază presupunerea noastră, sus-amintită?

În primul rând, pe analiza modelului în care ne-au fost prezentate versurile respective, separat de partitură, copiate de profesorul nostru, ca o poezie de sine stătătoare,

având și un stil ce îl trădează, de departe, pe Ion Cuțan, autor al multor texte pentru pozițiile sale muzicale. Totodată, se bazează pe investigațiile personale, întreprinse până în prezent, inclusiv, prin intermediul „Curierului ucrainean”. Cu câțiva ani în urmă, am publicat un articol, punând această întrebare: „Cui aparține traducerea versurilor șevcenkiene, aparținând textului cântecului „Niprul”, din repertoriul coral

Corală din Onești, împreună cu partenerii din Proiectul cultural european

universal, interpretat în România?”. Neprimind, însă, până în prezent, nicio informație referitoare la identificarea numelui traducătorului, am ajuns la concluzia că trebuie să fie vorba de o traducere „neoficială”, nepublicată vreodată. Întrucât versurile cântecului sunt diferite de forma sub care se află, astăzi, în „Cobzar” (traduse de Victor Tulbure ori, mai recent, de Ion Cozmei), înclinăm să credem că traducerea poartă semnătura unui nume necunoscut lumii literare, cum era acela, bunăoară, al compozitorului Ion Cuțan. Dar ea, traducerea, în nici un caz, nu a fost efectuată după originalul ucrainean, ci, probabil, după un text în limba rusă, în stilul realismului socialist, al optimismului proletcultist. Numai așa s-ar putea explica de ce acelui text, numit „cântec popular” i s-a adăugat și o altă strofă (a patra), fără nicio legătură cu conținutul poemului șevcenkian „Nebuna”, din care face parte fragmentul cântat: „Dar, azi, de pe pământul nostru, // Dușmanul a fost izgonit. // E vesel Niprul și aleargă // Că-i liber și e fericit!”.

Fenomenul petrecut era ceva obișnuit în anii '50 ai secolului trecut, când Maestrul și-a început activitatea componistică autorizată. Absolvind conservatorul, tânărul „veteran de război” s-a aliniat, nechemat, frontului acelor artiști ce se bucurau de avantajele comenzii politice în calitate, mai ales, de profesor și dirijor al corurilor de amatori din școli, întreprinderi și instituții de stat. Talen-

tul de poet îl trăsesse chiar din rădăcinile sale istorice ale cărturarilor ardeleni: una dintre fiicele străbunicului său, Dimitrie Cuțan, întemeietorul muzicii bisericești din Transilvania, a fost poeta semănătoristă Maria Cuțan, autoarea volumului de poezii „Din caierul vremii”. De la ea descinde, de fapt, familia Maestrului, stabilit în orașul nou ce se edifica pe Valea Trotușului, unde a și ieșit la pensie, cu câțiva ani înainte de Revoluție.

După pensionare, n-a abandonat activitatea artistică, întemeind, în 1993, Corală „Armonia” care, astăzi, îi și poartă numele de ctitor și de conducător. Pentru această formație, Ion Cuțan a compus nenumărate piese corale, inclusiv o cantată-oratoriu și armonizarea pentru patru voci a cântecului „Niprul”, căruia i-a asigurat și textul adecvat, după cunoscutele versuri șevcenkiene. Melodia, bineînțeles, fără strofa a patra (eliminată, la propunerea mea, de către însuși Profesorul, înainte de a începe repetițiile de pregătire), a fost însușită, repede și cu multă plăcere, de membrii ansamblului artistic, transformându-se, în scurt timp, într-un adevărat ... „șlagăr” al coralei noastre. Nu a existat aproape niciun concert, în cei douăzeci de ani ai existenței formației (și au fost peste două sute!), în care să nu fi fost cuprins acest cântec în repertoriul prezentat. În septembrie 1999, reprezentând Corul Catedralei „Pogorârea Sfântului Duh” din Onești, l-am interpretat, cu succes, la Cernăuți și în împrejurimile acestuia, în microspectacolele de muzică sacră și laică, de după sfintele slujbe din biserici ortodoxe, la care am luat parte, dând ierarhilor, ucrainenii și românii, cuvenitele răspunsuri liturgice. Din anul 2011, piesa corală figurează și în programul nostru din cadrul proiectului „Traditional European Songs Singing Together” (T.E.S.S.T.), la care noi participăm, împreună cu coruri din cinci țări europene - Italia, Spania,

Germania, Portugalia și Anglia. Încă de la concertul de inaugurare, desfășurat în octombrie 2011, la Onești, toți partenerii din proiect au fost deosebit de impresionați de frumusețea acestui inimitabil cântec despre Niprul șevcenkian. El a rămas adânc întipărit în memoria coriștilor europeni, cu armoniile sale fermecătoare, provenite din melosul popular ucrainean. Odată cu prezentarea ce i s-a făcut de către inițiatorul și conducătorul manifestării culturale „TESST”, s-a relatat și despre numeroasa minoritate națională ucraineană din țara noastră, precum și despre organizația sa etnică - Uniunea Ucrainenilor din România (întâmplător sau nu, concertul corurilor reunite sub deviza TESST-ului de lansare a proiectului european, a avut loc, anul trecut, la o săptămână după încheierea Congresului UUR). Melodia sa nemuritoare a fost fredonată, cu aceeași emoție, în perioada ce a trecut de atunci, încă de cel puțin trei ori, cu ocazia deplasărilor noastre în Italia, la Corul din Montemurlo din regiunea Prato (martie 2012), în Spania, la Coral Canticum Novum din Rascafria, de lângă Madrid (iunie 2012) și în Germania, regiunea Turingia, la Madrigalchor din orașul Weimar (noiembrie 2012). Sperăm ca „fenomenul” să recidiveze în etapele proiectului ce se vor derula în cursul anului curent, la concertele reunite din Anglia și Portugalia. Toți participanții - parteneri au avut aprecieri deosebit de favorabile la adresa repertoriului asociației noastre corale, inițiativa acestui reușit program, destinat strănerii relațiilor de prietenie și colaborare dintre coriștii amatori, mai ales cei de vârstă a treia și proveniți din zonele Europene, defavorizate de criză. „Felicităm formația, care are în repertoriul său o valoroasă bijuterie - „Cântecul Niprului”, compus pe versurile unui geniu, pe care nu-l putem asemui decât cu patronii noștri spirituali - Goethe și Schiller, din poeme, generatoare de energii ce produc asemenea minuni, cum este proiectul TESST” - ne-a declarat unul dintre membrii Corului din Weimar, arhitectul pensionar Otmar Jordan, bun cunosător al Ucrainei, unde a lucrat, în tinerețe, peste cinci ani, la construcția unui combinat metalurgic, învățând și limba, care ne-a împrietenit, pentru a doua oară. Ce poate fi mai înălțător, mai dătător de fericire spirituală, decât aceste elogii, aduse nepieritoarelor și genialelor slove șevcenkiene, realității incontestabile că ele răsună, azi, armonios, pe meridianele și paralelele lumii și prin puținul tău aport!

Paul ȘOUCALIUC

Clujenii au dat „Bună seara!“ Ucrainei și ucrainenilor din România

La începutul acestei primăveri, de 6 martie, în inima Transilvaniei, publicul din Cluj-Napoca, și nu numai, a putut să intre în contact, timp de câteva ore, cu fascinanta cultură ucraineană. Acest fapt s-a realizat în seara zilei menționate, când pe scena Operei Române din orașul de sub poalele Feleacului a avut loc un concert extraordinar, intitulat „Bună seara, Ucraina!“. Evenimentul a fost organizat de Opera Națională Română din Cluj în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Maramureș sub înaltul patronaj al Ambasadei Ucrainei la București.

Seara a debutat la ora 18.00, în foaierea Operei, unde invitații au fost întâmpinați cu bucate tradiționale specifice zonei maramureșene de către ucrainence frumoase, îmbrăcate în costume populare. Cei interesați au putut observa îndeaproape piese vestimentare tradiționale, expuse în acest scop. Pe lângă specificul vestimentar și culinar tradițional, oaspeții au putut afla mai multe și despre cultura ucraineană din România, vizitând standul de carte amenajat, unde au fost prezentate cărți în limba ucraineană, ziare, reviste și publicații pentru copii, editate cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România.

După acest preambul extrem de incitant, pe parcursul căruia publicul a putut gusta la propriu și la figurat din cultura și tradiția ucraineană din Maramureș, a urmat cuvântul de introducere rostit de dl Miroslav Nicolae Petrețchi, președintele filialei Maramureș a UUR. Spectacolul propriu-zis a fost deschis de corul „Vocile Ronei“, condus de dna Geta Petrețchi, voci de excepție prin intermediul cărora versurile lui Șevcenko au răsunat, poate, pentru prima dată pe scena Operei clujene. A urmat un moment antrenant și dinamizant al trupei de dans „Sokoly“, care a delectat publicul cu dansul tradițional „Hopac“ (corul și trupa de dans fiind din Rona de Sus, Maramureș). Următoarea reprezentație i-a aparținut trupei „Huțulski barvy“ (din Ucraina), care a interpretat fermecător mai multe dansuri tradiționale (Huțulka, Iasinceanka, Divcina-Vesna etc.).

În continuare, a fost rostit cuvântul de salut din partea filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România (redat integral ceva mai jos) de către semnatarul acestui articol, discurs înnoibat de un moment liric de excepție, și anume recitarea poemului „Crinul“ al lui Taras Șevcenko de către Svetlana-Iuliana Laviță. A urmat Ansamblul „Plai“ din Cernăuți, care printr-un recital extraordinar ne-a dăruit cele mai reprezentative cântece din repertoriul folclorului ucrainean.

După o pauză de aproximativ 30 de minute, timp în care cei prezenți au putut reitera experiența culinară, aprofundând totodată specificul artei ucrainene cu tot ceea ce presupune aceasta, folclor și cultură, a început partea a doua a seriei ucrainene, dedicată muzicii clasice din creația compozitorilor ucraineni. Astfel, orchestra și soliștii Operei Naționale Române din Cluj, sub bagheta dirijorului Adrian Morar, au interpretat selecțiuni din operele „Zaporojeanul de dincolo de Dunăre“ de Semen Hulak-Artemovskiy, „Natalka din Poltava“ de Mykola Lysenko, romanțele lui Platon I. Maiboroda, Anatoli I. Kos-Anatolskyi și Iuri I. Kotelenet. Amintim câteva dintre acestea: aria Oksanei „Lună clară“; duetul: Andri și Oksana „Norul negru de după pădure“; aria Odarcăi „Vai, îmi spuse mama mie“; aria lui Karas „Vai că mult m-am preum-

blat“; romanța „Mama mea“; romanța „Hei, tu, fată“; „Acolo după Dunărea liniștită“ - fragment din opera „Zaporojeanul de dincolo de Dunăre“. Selecțiunile au fost interpretate într-o distribuție de excepție, după cum urmează: sopranele Veronica Tudosa Fizeșan și Nadejda Cerchez, tenorul Viorel Saplacan, mezzosoprana Ielizaveta Kadelnik, baritonul Florin Estefan și basul Andrei Mita.

Menționăm că partenerul media al spectacolului a fost TVR Cluj, un susținător și promotor activ al culturii și tradiției ucrainene, prin dna Maria Cinar Jiga, care, pe lângă filmarea acțiunii, a realizat interviuri ce au fost transmise în direct. Momentul a constituit un bun prilej

convinge, în cele ce urmează, nu este una singulară, întrucât filialele Uniunii Ucrainenilor din România au desfășurat de-a lungul timpului, și nădăjduim că o vor face și în continuare, o serie de acțiuni culturale și științifice prin care au popularizat cultura și tradiția noastră.

Înainte de a vă convinge de veridicitatea celor afirmate anterior, vă cer permisiunea de a trece în revistă câteva date despre ucrainenii din România. Conform ultimului recensământ, astăzi, pe teritoriul României, trăiesc aproximativ 52.000 de ucraineni, însă numărul vorbitorilor de limbă ucraineană se ridică la câteva sute de mii. Ca număr de persoane înregistrate, etnia ucraineană ocupă locul trei (după maghiari și rromi) în ierarhia minorităților conlocuitoare. Cei mai mulți ucraineni, aproximativ 31.000, trăiesc în Maramureș. Un număr însemnat de ucraineni găsim în Suceava, Timișoara, Botoșani, Caraș-Severin, Satu Mare, Arad, Tulcea, București, Cluj și în alte județe ale României. În ceea ce privește istoria etniei noastre, trebuie amintit faptul că, ucrainenii sunt atestați pe teritoriul României, mai exact în Maramureș, începând cu a doua jumătate a secolului al XIV-lea. Pe parcursul celor șapte secole de conviețuire cu românii, strămoșii noștri au reușit să-și păstreze limba, cultura și demnitatea de ucrainean, deși au existat și unele „opreliști“, care însă s-au pierdut în negura istoriei.

Un moment important în viața comunității ucrainene din România l-au reprezentat zilele ce au urmat evenimentelor din Decembrie '89, când s-a constituit Uniunea Ucrainenilor din România, al cărei „...scop fundamental - conform art. 4 din Statutul organizației - este acela de a apăra drepturile, demnitatea și interesele comune ale persoanelor aparținând minorității ucrainene...“. Acest lucru l-au făcut de-a lungul timpului toți președinții Uniunii, așa cum și astăzi îl realizează, cu cea mai înaltă dăruire, cel care până mai ieri ne reprezenta interesele și în Parlamentul României, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Ștefan Buciuța, căruia, alături de prim-vicepreședintele Uniunii și președintele filialei din Maramureș, dl Miroslav Petrețchi, le adresăm sincere mulțumiri.

Ținând seama că ne aflăm la Cluj-Napoca, permiteți-mi să menționez că filiala de aici desfășoară o bogată activitate culturală, științifică și artistică, prin care sunt omagiate diferite figuri ale culturii ucrainene. Toate acestea au loc sub conducerea și cu sprijinul președintelui filialei, dl prof. univ. dr. Ioan Ardelean.

Fiecare dintre noi am fost tentați, măcar o dată în viață, să îmbrăcăm un chimon, un sari sau un poncho, ori să gustăm din arta culinară chineză. Alteori, ne dorim să ascultăm muzica altor popoare. Dar, oare, de ce n-am încerca să cunoaștem mai multe din fascinanta istorie, din cultura și civilizația poporului ucrainean, care ne este vecin, de altfel, și despre care se știe atât de puțin, din universul spiritual al omului ucrainean, să ascultăm cum răsună pe strunele bandurei, de la Carpați până la Nipru, versurile marelui poet ucrainean, Taras H. Șevcenko?!

Ucraina, cel mai mare vecin al României, cu o populație de peste 45 de milioane de locuitori, reprezintă, pe lângă poveștile de vitejie ale cazacilor sau cântecele populare ucrainene, și o cultură remarcabilă, ca parte a celei universale.

(Continuare în pagina 8)

pentru ca ucrainenii din Cluj să-l cunoască pe dl Ioan Marocico, deputatul lor în Parlamentul României, cu care au înnodat unele discuții privind comunitatea ucraineană din zonă.

Evenimentul „Bună seara, Ucraina!“, dedicat susținerii și promovării culturii ucrainene, a reprezentat o ocazie oportună pentru ca publicul larg să afle cât mai multe despre una dintre cele mai mari minorități conlocuitoare de pe teritoriul României. Credem că astfel de evenimente sunt necesare și pe viitor, ele constituind și o încurajare vitală în procesul de expunere și cunoaștere a culturii și tradiției minorităților naționale din România.

Salutăm inițiativa Operei Române din Cluj, pe cei implicați direct în organizarea acestui eveniment, directorul artistic dna Mihaela Bogdan și basul dl Iulian Ioan Sandu, și nutrim speranța că astfel de acțiuni culturale vor mai avea loc în orașul multicultural de pe Someș.

În continuare, prezentăm cuvântul de salut din partea filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România:

Distinși oaspeți, stimați organizatori, invitați și participanți,

Bună seara! Добрий вечір!

Permiteți-mi pentru început să felicit organizatorii acestui eveniment pentru inițiativa de a disemina în acest fel cultura și tradiția minorității ucrainene din România, o acțiune care se dovedește a fi deosebit de importantă pentru comunitatea noastră, întrucât bogăția, diversitatea și farmecul specificului etnografic ucrainean sunt câteva dintre caracteristicile identității noastre etnice, care ne recomandă ca fiind una dintre cele mai fascinante comunități în peisajul cultural românesc. Totodată, adresez mulțumiri și felicitări distinșilor participanți, care au ales să ne introducă în uimitorul lume a ucrainenilor într-un mod inedit, și anume prin cântec, dans și tradiție culinară. Și, nu în ultimul rând, vă mulțumesc domniilor voastre, stimați oaspeți, pentru prezența dumneavoastră aici.

Țin să menționez faptul că această manifestare de talent și dăruire, de care vă veți

Clujenii au dat „Bună seara!“ Ucrainei și ucrainenilor din România

(Urmare din pagina 7)

Aflându-ne în martie, cunoscută și ca luna lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, suntem datori să-l omagiem și anul acesta, când se împlinesc 199 de ani de la nașterea sa. Supranumit și „Cobzarul liricii ucrainene“, Șevcenko alături de Ivan Franko și Lesea Ukrainka, corifeii literaturii și limbii ucrainene, reprezintă tripleta de aur a culturii naționale, devenită, implicit,

parte a culturii ucrainenilor de pretutindeni.

Închei sumara mea intervenție apelând la cuvintele testamentare ale poetului Taras Șevcenko din poemul «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм, в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє: Учїтеся брати мої, / Думайте, читайте, / І чужому научайтеся, / Й свого не цурайтеся» și în traducerea lui Victor Tulbure: "Și celor morți, și celor vii, și celor încă nenăscuți, compatrio-

ților mei din Ucraina și de dincolo de Ucraina, a mea prietenească epistolă: Nu vă amăgiți, deci, singuri, / Învățați 'nainte! / Chiar de la străini culegeți / Noi învățăminte! / Numai să nu dați uitării / Ce-ați lăsat acasă...".

Vă mulțumesc tuturor și vă doresc o seară minunată!

Ioan HERBIL

Mai există oare demisia de onoare?

Demisia este o noțiune des invocată mai ales în ultimul timp, ea însemnând un act de voință personală, o măsură luată în mod unilateral. Când nu este impusă de nimeni, ea se numește demisie de onoare.

Atunci când demisia de onoare se produce în urma unor greșeli flagrante ale unei persoane, aceasta este apreciată ca un act de demnitate personală. În cazul când demisia de onoare nu se produce, deși ea se impune evident, urmarea este cu atât mai dezamăgitoare pentru toți cei implicați în desfășurarea normală a tuturor acțiunilor viitoare.

Dezamăgiți cu toții au rămas și participanții la consfătuirea de lucru a Comitetului UUR care a avut loc recent la Suceava și la care au participat și o parte a președinților filialelor comunale fiindcă demisia de onoare nu s-a produs.

Deși consfătuirea s-a desfășurat ca o ședință de lucru, aceasta a avut menirea de a-i informa pe participanți asupra unor grave stări de lucruri pricinuite de către actualul președinte al organizației noastre județene, domnul Ioan Bodnar.

Lucrările consfătuirii s-au desfășurat cum s-ar spune cu cărțile pe față, în sensul că dl Ștefan Buciuta, președintele UUR, care prezida consfătuirea a prezentat în extenso faptul cum dl Bodnar, semnând nefericitul pact cu diavolul privind unificarea UUR cu UDUR, a compromis total interesele organizației noastre și cu atât mai mult prin mașinațiuni ulterioare viza înlăturarea conducerii statutare a Uniunii, preluarea frâielor organizației ca emanație a unui congres de unificare la care au participat nu mai mult de 4 persoane. Drept urmare a acestei mârșăvii, Dumitru Morhan împreună cu dl Bodnar au reușit să blocheze și conturile UUR timp de mai multe luni, fapt care a bulversat întreaga activitate în toate filialele și organizațiile comunale.

Prin această acțiune dl Morhan viza nu numai șefia UUR, banii acesteia, precum și un ipotetic fotoliu de deputat în Parlamentul țării.

După ce justiția și-a spus cuvântul dl Morhan s-a ales cu un stagiou binemeritat de reclusiune.

Cum era și normal i s-a dat cuvântul apoi și dlui Bodnar care printr-o tiradă de aproape o oră a căutat să explice auditoriului felul cum a fost înșelat de Morhan Dumitru și târât fără voia lui chipurile în mocirla trădării ca urmare a unei influențe malefice asupra psihicului său, arătându-se incapabil de a se opune acestei aventuri reprobabile, pe care o regretă acum amarnic, turnându-și în cap cu mare întârziere cenușa de rigoare.

În luările de cuvânt ale participanților a ieșit la iveală faptul că pe lângă acest gest de o gravitate reprobabilă, dl Bodnar a condus discreționar organizațiile comunale, luând hotărâri de unul singur, neținând cont de hotărârile Conferinței județene, nici de cele ale Comitetului, abătându-se grav de la prevederile statutare, înlocuind în

mod arbitrar pe unii membri ai Comitetului. La Congresul UUR de la Timișoara a invitat persoane care nu aveau nicio treabă cu activitatea UUR, crezând poate că în felul acesta va putea sălta în ierarhie.

Atunci când s-a organizat o excursie cu olimpicii la limba maternă, a substituit pe aceștia cu alți copii sau persoane care nu meritau acest lucru, a nesocotit interesele materiale ale unor organizații sătești favorizând excesiv altele. Organizația pe care o conduc încă de la înființare nu a primit niciun mijloc de inventar în folosință, iar când s-au cerut propuneri de candidați în alegerile locale din partea UUR nu mi-a decontat nici măcar hârtia și nu mi-a dat nici măcar un pix.

Pe bună dreptate dl Bodnar a devenit apoi ținta unui foc încrucișat și din partea altor participanți la discuții printre care și dl Gheorghe Cega care, în calitate de fost membru al Comisiei de Revizie, a arătat abuzuri crase la deconturile de benzină și motorină făcute de dl Bodnar pentru distanțe kilometrice ireale, încasând lunar sume ce variau până la 12 milioane lei vechi.

Un adevărat rechizitoriu la adresa dlui Ioan Bodnar a fost rostit de către dl Ioan Chideșciuc, remarcabilă personalitate publicistică locală și nu numai, eminent cadru didactic care face cinste etniei din care provine. În cuvântul său acesta s-a declarat rușinat de faptul că este consătean cu Ioan Bodnar care a săvârșit aceste fapte reprobabile.

În această calitate, cât și în virtutea prieteniei personale el a fost de părere că dl Bodnar trebuie să-și prezinte demisia de onoare ca un gest de adevărată moralitate. În opinia sa, situația existentă cu doi președinți, unul decorativ în persoana dlui Bodnar și unul executiv în persoana dnei Lucia Mihoc nu mai poate continua. Profund mâhnit de această stare de lucruri dl Chideșciuc și-a prezentat demisia care însă nu i s-a aprobat.

Dl Kolea Kureliuk a recomandat să fie analizate favorabil cererile unor persoane de etnie ucraineană care doresc să părăsească UDUR și să se înscrie în UUR. Dl Sauciuc Iliuță din organizația comunală Paltinu a criticat faptul că nici de la centru, nici de la conducerea județeană nu a fost sprijinit deloc atunci când a candidat la alegerile locale. Acesta a mai arătat că de o lungă perioadă UUR nu a mai cerut candidaturi la alegerile comunale pentru primari și consilieri.

Doamna inspectoare Lucia Mihoc s-a plâns de faptul că dl Bodnar nu a acordat niciun fel de interes desfășurării olimpiadelor de limba maternă și nici în stimularea corespunzătoare a premianților.

Formațiile artistice din județ nu au fost sprijinite decât preferențial ca urmare a acestui fapt formația de dansuri ucrainene din Siret, condusă de dna Zirca Ianoș, a fost marginalizată, cea din Bălcăuți condusă de dl Șoiman Petru care uimește prin înaltul nivel al prestațiilor scenice nu se bucură de atenția cuvenită, iar profesorul

nu a fost sprijinit în asigurarea unui post didactic.

Atât dl Pascaru Vasile, cât și eu personal am ridicat problema stimulării simbolice a președinților filialelor sătești și conducerea UUR întrucât prevederile bugetare actuale permit acest lucru, iar returnarea banilor la bugetul de stat este o măsură neproductivă. Asemenea stimulente au existat pe vremea dlui Tcaciuc Ștefan și Ilie Fraseniu, fiind curmate în mod arbitrar după decesul acestora.

Pentru îmbunătățirea muncii în viitor se impune o strânsă colaborare între noul deputat în persoana dlui avocat Ion Marocico și dl inginer Ștefan Buciuta, președintele UUR, spre binele întregii noastre comunități ucrainene, cu atât mai mult cu cât dl deputat a și rezolvat recepționarea semnalului de telefonie mobilă pe toate Obcinele Bucovinei și depune eforturi pentru modernizarea căilor de acces între punctele de trecere simplificată a frontierei de la Izvoarele Sucevei și Ulma-Ruska.

În încheierea dezbaterilor maraton a rămas stabilit să se convoace o Conferință județeană extraordinară care să aleagă un nou comitet și un nou președinte de filială.

Mihai GHEORGHI

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,

sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:

Ion Robciuc

Redactori:

Ștefan Buciuta

Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:

Ștefania Ganciu

Tiparul executat la

Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Maestrul

Orice încercare de a evoca viața unei personalități în momentele ei cursive, în momentele ei prezente de concentrare și de efervescență vitală, are șansa de a rămâne inevitabil sumară. O bogăție de clipe și de aspecte ne scapă, putem spune că ineditul meritelor acelui om se risipește în van. Rămân totuși unele amintiri personale amestecate cu imagini ale celor foarte apropiați de noi. Și mai cu seamă se pot desprinde efigiile acelor personalități care au înnobilit într-adevăr sensul desfășurării unor fapte memorabile.

Opera marelui Taras Șevcenko a fost mai întâi asimilată în parte de băștinașii stepelor. Multe din versurile care circulau din gură în gură au devenit astfel cântece populare. Curios a rămas faptul că preluarea unor asemenea texte literare s-a petrecut în sânul unui popor unde analfabetismul era la ordinea zilei, iar puținele școli existente la vremea aceea, se ocupau cu predilecție de studiul Psaltirii și Ceaslovului, ambele secțiuni cu caracter religios fiind predate în slavona veche.

Timpul limpezește adâncile ape ale acelui trecut și imaginea Maestrului se desprinde din amintirile „discipolilor“ săi, vestiții cobzari ucraineni, cei care, circulând din sat în sat, în duos acompaniament de cobză sau de bandură povesteau celor adunați întâmplări presărate de tragism petrecute pe pământul de pe malurile Niprului. Fără voia sa expresă, Maestrul izbutise cu darul său să-i învețe pe alții. N-avem puțință să-i acordăm acestui cuvânt o altă semnificație, atunci când pomenim numele lui Șevcenko și îl asociem cuvântului maestru. Semnificații în paralel putem găsi multe: în ordinea ierarhiei, în cea obișnuită despre meserii, sau, în fine, în cazurile aceluia ce-și arogă titlul onorific de „maestri“, din feluritele domenii, iar unii care așteaptă sau chiar își reclamă cu fiecare prilej acest titlu.

Adevăratul maestru este doar acela care, posedând multe, dă totul din el. Dă cu îndemănare, cu talent și cu dăruire de suflet, fără intenții preconceptive și fără să aștepte nimic în schimb. A fost și el până la un timp discipolul unui maestru. Acesta, în cazul inegalabilului Taras Șevcenko, s-a numit: folclorul. A preluat din folclor, din însușirile sau suferințele poporului tot ce s-a putut a fi transmis mai departe și în acest sens a devenit și el, autorul - Maestrul - o creație a poporului său.

Însuși Taras Șevcenko se considera un rapsod al poporului său, deci era, așadar, un creator de „școală populară“ la purtător, putem spune așa, care s-a încheșat și se împletea cu propria-i viață, din aspirații artistice, din realizări și din stilul propriu de activitate entuziastă. De fapt, de niște condiții obiective va depinde, în mare măsură, dimensiunea pe care o va atinge individualitatea maestrului ce, în chip hărăzit, își intitulează prima plachetă de versuri, apărută în 1840, „Cobzarul“.

Școala, în înțelesul la care ne gândim, discutând pe marginea subiectului de Maestru are la început, deci, cum e și firesc, un inițiator, un fondator de ispravă - într-un cuvânt are un maestru. De calitățile etice ale acestuia a depins dezvoltarea școlii în folosul colectivităților geografice și sociale mai izolate, la început, circulând pe sub mână numeroase cărțuții cu versurile poetului (alcătuite din foi în manuscris), transcrise în mare taină de către unii copiiști colaboratori ai librarilor acelui timp. Nu putem uita că o asemenea versiune a fost citită și de Maxim Gorki la sfârșit de veac trecut, în orașul Kazan. Faptul acesta dovedește că aria de răspândire a operei șevcenkiene era la vremea aceea foarte extinsă. Și ne grăbim acum, ca să nu uităm mai apoi a consemna și faptul că Maestrul a fost mare!.. încă din timpul când școala sa a dăinuit, dar

esențial e că a dăinuit și după dispariția lui, când el este mereu prezent în gândurile cititorului contemporan, cât și în preocupările criticilor literari autohtoni și de pretutindeni.

Pe lângă Maestrul care i-a dat naștere și pe

și discipolii

lângă idealurile cu care el o însuflețește și la timpul prezent, școala presupune existența și creșterea unor continuatori. Din clipa în care, la Praga, în anul 1876, apare întâia ediție a scrierilor lui Șevcenko cu pretenție justificată de opere complete, maestrul creator și fondator de școală literară obține permanența unei recunoașteri, în pas cu vremea, prin contribuția sa utilă la progresul umanității și a culturii ucrainene, în special. Bineînțeles că, până la acest moment edificator, multe dintre poemele bardului s-au constituit într-un grupaj după copiile care circulasera în Ucraina și dincolo de hotarele ei. Pentru o mai justă clarificare, stă mărturie lucrarea comună a istoricilor literari cu scopul reabilitării textelor inițiale. Aceste eforturi s-au desfășurat până în preajma celui de-al Doilea Război Mondial.

Maestrul, cu toate că nu a beneficiat de condiții de popularizare deosebite, la modul expres legal și ideal pentru orice scriitor de mare talent, a primit în compensație cerescul dar de a ajunge, dintr-un nefericit bard, încă din timpul vieții sale cel mai îndrăgit rapsod al poporului. Această preamărire, potrivit părerilor unor exegeți, era necesară deoarece iobagului baronului Engelhardt din Kyrlylvka ajunsese poet de geniu, prin viața și opera sa devenise trup și suflet contopit cu istoria reală - cea de fiecare zi - a Ucrainei din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

O va recunoaște însuși poetul într-una din mărturisirile sale, prin cuvinte rămase memorabile pentru urmași: „Istoria vieții mele este istoria Ucrainei“. Prin această continuitate consangvină, putem spune fără greșală: maestrul și-a stimulat elanul creator, dar într-o aprecieabilă măsură și elanul creator al generațiilor de creatori mai tineri ce i-au urmat și îl urmează, rămânând el însuși mereu tânăr!

Spre deosebire de baladele bardului, în care tragediile se petrec într-un enigmatic cadru restrâns, elementele de groază ce le marchează subiectul decurg într-o solidaritate de idei cu fanteziile primitive ale mitologiei populare, putem spune că poemele șevcenkiene se constituie într-o veritabilă frescă a vieții poporului ucrainean, în trecuturile sale. Descrierea unor momente de încordare dramatică, fără precedent în literatura ucraineană ca, de exemplu, în „Kateryna“, îl apropie pe maestru de porțile marilor tragedii ale antichității. Destinul Katerynei este impregnat cu semnificațiile unei drame generale, cu implicații de ordin social și național.

Drama ei personală nu este scoasă la lumină în mod întâmplător, ci în niște condiții istorice ale momentului dat, când prin inegalitatea relațiilor de ordin social și național existente în cadrul imperiului autocrat dintre relații sociale și naționale, Șevcenko a simțit nevoia de a restabili armonia tradițiilor, cât și legitățile bunului simț rural, îndrumându-le pe făgașul lor firesc, chiar dacă eroina va plăti nesăbuinta personală cu prețul propriei vieți. În jurul ei se polarizează energii reflexive ale reprezentanților tradiției, sunt stimulate în năzuința lor formativ neînduplecată legile după care se conducea conservatorismul simplității și curăției țărânimii ucrainene. Prin acest act de reflectare, maestrul devine o oglindă a vremii sale, un model de urmat de către ceilalți, acum (adică atunci!) și în timpurile viitoare. Aceasta este imaginea Maestrului, geniului pe care avem fericirea să ne-o consolidăm, an de an, când evocăm imaginea europeană a personalității sale într-o perspectivă mereu tot mai cuprinzătoare, mai pregnantă în perspectiva timpului.

Șevcenko și discipolii săi sau, mai bine spus, Șevcenko prin discipolul său - poporul ucrainean, unul există prin celălalt, constituie o unitate bipolară, de nealterat. Judecând de la simplu la complex, mai întâi vestiții cobzari ucraineni s-au strâns pe lângă maestrul lor, atrași de renumele câștigat și de calitățile lui omenesti. În acest cuplu, în acompaniament de cobză fiecare își are rolul său definit: text și muzică.

Totdeauna și în egală măsură acest rol este activ, se manifestă din partea amândurora. Relația care îi leagă nu este una schematizată, fiind în esență o relație de suflet, este deci cu mult mai complexă și cuprinde într-o mantie artistică specifică principalele compartimente ale vieții ocazionale de petrecere, dar mai ales ale vieții spirituale. Discipolii au și ei personalitățile lor, perfectibile în text și context, dacă e să ne referim doar la acești rapsozi, instrumentiști. Ei au urmărit mai întâi cu luare aminte modul în care se exprimă maestrul lor prin puterea cuvântului scris. Firi perfectibile, adaptabile și dinamice, mereu altele, ei preiau și asimilează de la acesta atât cât le permit puterile, integrându-se, astfel, unui spirit unitar care-i animă, reflectând deseori o tentă optimizată a succesului maestrului, stimulându-i prin aceasta însăși grandoarea personalității sale artistice, demne de idealizarea de care se bucură.

În popor se spune că „la umbra marilor stejari nu crește nimic“. E o magie gândul ascuns, cum că, la adăpostul oferit de un „stejar“ de talia Maestrului ce se considera (el însuși mărturisește) un rapsod al poporului său, pot crește „plante“ (citește adepți) încă fragile, lipsite de o vigoare imediat necesară creșterii pentru mai târziu. Explicația, în acest context, nu poate fi decât una: umbra să fie de stejar declarat arbore național nu de altă specie îndoielnică, meschină. Și, iată, nu e deci de mirare de ce cel mai rapsod dintre rapsozi, scoate prima sa plachetă de versuri și o intitulează, pătimaș, absolut sugestiv: „Cobzarul“.

Putem afirma că geneza Marelui Cobzar se dovedește a fi una de sorginte pur harică, căci, în paralel și în timp cu aceasta își manifestă menirea. Influența formatoare a maestrului cuprinde masele poulare, este acceptată conștient, devenind o stare a națiunii, dacă e să păstrăm proporția acestei comparații. Intervine aici o filiație de simțire națională care rămâne dată pentru totdeauna. Dacă peste ani acest discipolat de proporții a rezistat, e semn că geneza Maestrului național s-a confundat cu nașterea poporului care l-a născut. Vigoare de stejar și imperisabilitate a celui care le-a stat la origine - această trăsătură naște un soi de mândrie de neam ce nicicând nu poate să se dezică de Maestru.

Împrejurări nedeterminante au încercat, de-a lungul istoriei postșevcenkiene, să descalifice geneza Maestrului. În acest sens lupta țarismului cu memoria și opera lui Taras Șevcenko este de luat, oarecum, în calcul. Sentimentul de siguranță născut din conștiința orientării juste asupra adevăratelor valori îndeapărtează orice anxietate din momentul în care, devenind stăpân pe propriul destin, poporul ucrainean își cinstește în libertate acea parte de paternitate comună: memoria genialului poet, creator de epopee națională pe care o vede desăvârșit împlinită.

Profilul de maestru autodidact poate să ne apară ca un veritabil paradox azi: cum să poți să devii așa ceva, fără să ai maestrul tău, în plus, să mai crezi și discipoli? E posibil așa ceva?.. Da, credem noi, e posibil dacă primești de la cer darul de a-ți schimba la „Bursa Zilei“ valoarea caratelor aurului din sufletul tău. Cotația cea mai prețioasă i-a dat-o, la aceeași Bursă, soarta „tranzacției“, abia după dispariția fizică a marelui poet: nemuritoare glorie de geniu în împărăția spiritului și bucurie perpetuă, din inimi în inimi de oameni.

Mihai MATEICIUC

Salonul de Carte, Presă și Muzică, ediția a XVIII-a

Salonul de Carte, Presă și Muzică găzduit, ca de obicei, în prag de primăvară (13-17 martie 2013) la Palatul Național al Copiilor din București, a reunit prestigioase edituri, importatori și distribuitori de carte, fundații, societăți și instituții culturale care și-au prezentat bogata și variata lor ofertă editorială. Manifestarea s-a dezvoltat logistic și tematic, devenind de la ediție la ediție, unul dintre evenimentele de referință în peisajul cultural al Capitalei.

Pe parcursul expoziției au avut loc bogate programe de manifestări colaterale, care au contribuit la crearea unei ambianțe elevate, destinate și funcționale: lansări de carte, mese rotunde, dezbateri, proiecții de filme, momente artistice, întâlniri cu personalități ale vieții culturale, interviuri, tombole etc.

Salonul de Carte, Presă și Muzică a constituit un cadru perfect de evidențiere a diversității va-

lorilor culturale ale minorităților naționale din România. Uniunii Ucrainenilor din România i s-a rezervat un stand de 6 mp pe care au fost etalate cele mai recente apa-

tatea cărților expuse au fost în limba ucraineană, mai puțin accesibilă la noi, publicul cititor a venit în număr destul de mare la standul nostru.

riții, dar și titluri editate în anii anteriori, precum și publicațiile în ucraineană și română. Deși majori-

Accesul liber în expoziție și prețurile promoționale practicate la standuri au reprezentat două argu-

mente importante care au atras vizitatorii. A fost un dialog viu între oamenii implicați în actul de cultură - cu conotații comerciale - și publicul consumator de carte. Mai nimeni nu pleca acasă fără una, două, trei achiziții la preț redus.

La finalul manifestării, ansamblul „Zorea”, condus de dna Iaroslava Colotelo, a susținut un moment artistic, alcătuit din cântece populare ucrainene.

Cea de-a XVIII-a ediție a Salonului de Carte, Presă și Muzică a reconfirmat faptul că, în pofida dificultăților economice, avem o industrie culturală care arată o stare de normalitate. Am constatat cu această ocazie că se menține foarte bine interesul pentru carte, complementar celui pentru internet. Cartea nu este numai refugiu, mângâiere, învățătură de viață, ci și speranță.

Ion ROBCIUC

„Armonii bucovinene” la Rădăuți

La Galeria de Artă din Rădăuți s-a deschis recent expoziția personală de pictură a artistului plastic Ioan Bodnar, cu genericul „Armonii bucovinene”.

„Unul dintre cei mai mari și mai importanți peisagiști pe care îi are Bucovina”

Expoziția, care prezintă publicului un număr de 50 de lucrări (peisaje și flori), realizate în ulei, culori acrilice și acuarele, este, la interval de 24 de ani, cea de-a doua expoziție personală pe care rădăuțeanul Ioan Bodnar o deschide în urbea în care este cetățean.

După 24 de ani de la expoziția de debut, pe care a intitulat-o „Flori pentru mama” (expoziție care a constituit trambulina sa de lansare în cariera artistică), Ioan Bodnar revine pe simeze rădăuțene cu o expoziție personală care, printr-o secvență de tablouri cu flori, rescrie fila de la debutul său expozițional.

Între timp însă, Ioan Bodnar, care, așa cum a remarcat la vernisaj unul dintre discipolii săi, Mihai Ignea (un inginer pe care arta l-a modelat într-atât, încât a devenit, la rândul său, dascăl artistic pentru copii), „are două pasiuni, atletismul și pictura”, a devenit unul dintre pictorii care nu mai trebuie să-și semneze lucrările pentru a fi recunoscut, „un artist - așa cum a spus „jupânu” Roman Istrati - care are o identitate recognoscibilă, unul dintre cei mai mari și mai importanți peisagiști pe care îi are Bucovina”.

„Cu oricare dintre lucrările lui s-ar putea ilustra o carte de poezie”

La invitația directorului Casei de Cultură din Rădăuți, Ovidiu Foca, Ioan Bodnar expune

acum, la „a treia tinerețe” (când, așa cum a spus el, se pregătește să aniverseze peste câteva săptămâni „18 ani de când am împlinit 50”), o

selecție de lucrări pe care Roman Istrati le-a calificat ca nefiind doar simple tablouri, ci „stări de suflet”.

Poate de aceea Ioan Bodnar nici nu-și denumește lucrările, considerând că imaginile pe care ni le oferă sunt grăitoare.

Imagini despre care Roman Istrati spune că sugerează mai mult decât ceea ce se observă la prima vedere, pentru că artistul reușește să inducă privitorului propriile sale simțăminte din momentul realizării lucrării.

„Ioan Bodnar - a accentuat el - care este un liric și un sentimental irecuperabil, pictează parfumul florilor, căldura verii, tristețea hibernală. Cu oricare dintre lucrările lui s-ar putea ilustra o carte de poezie”.

„Are stil, / Are culoare, / E Bodnar / În continuare”

De remarcat este și faptul că aproape toate expozițiile colective și de grup la care a participat Ioan Bodnar au avut Bucovina în titlu, așa cum Bucovina este prezentă și în genericul taberei internaționale de pictură, pe care a inițiat-o și pe care o coordonează an de an în calitate de președinte al filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România: „Bucovina - trecut, prezent și viitor”.

Dintre cei prezenți la vernisaj, prof. Vichentie Nicolaiciuc, din colectivul de redacție al revistei „Obcina literară”, a subliniat faptul că „Ioan Bodnar nu mai este cel de altădată, a evoluat enorm și poate fi considerat, deși nu este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, un pictor profesionist”. Un pictor pe care „bref” prof. Radu Vizitiu l-a caracterizat prin următorul catren: „Are stil, / Are culoare, / E Bodnar / În continuare”.

„Cea mai frumoasă ieșire la pensie pe care am văzut-o în ultimii 50 de ani”

O expoziție la care „împricinatul”, copleșit de aprecieri, a spus că are sentimentul că se vorbește despre altcineva și nu despre el. Subliniind că tablourile sale sunt prietenii săi, cu care adeseori stă de vorbă, Ioan Bodnar a precizat că, atât în calitate de sportiv, cât și de artist, dorește să fie în continuare „în competiție” („pentru că trebuie, vreau și pot”), adăugând că aprecierile care s-au făcut îl obligă la o nouă expoziție, la care se va prezenta cu lucrări realizate într-o tehnică pe care o exersează alături de prietenul său Radu Bercea.

Este vorba de encaustică, lucrări executate cu culori care conțin ceară și oferă privirii efecte deosebite. Și pentru că, din această lună, Ioan Bodnar a devenit pensionar, Roman Istrati a încheiat spunând că vernisajul din galeria rădăuțeană a fost „cea mai frumoasă ieșire la pensie pe care am văzut-o în ultimii 50 de ani”.

Tiberiu COSOVAN

Mama este cea mai sublimă ființă de pe pământ. Nu există pe lume o iubire asemănătoare cu a mamei față de copilul său, căci ea merge până la jertfă.

Dumnezeu, dând oamenilor cele zece porunci, dă copiilor porunca „Cinstește pe părinții tăi“, dar nu dă mamei porunca „Iubește-i pe copiii tăi!“! Nu era nevoie. Este inutil să spui unei mame să-și iubească copilul mai presus de viața ei. Toate poruncile pe care le dă Dumnezeu le întâlnim împlinite numai la mamă față de copil: îl va ierta mereu, îl va ajuta în orice împrejurare, chiar peste puterile ei, nu-l va minți, nu-l va înșela, nu-l va fura. Dacă nu există poruncă de iubire pentru mamă, există însă în Sfânta Scriptură un blestem pentru femeia care păcătuiește: „Pe femeia care va păcătui o blestem să moară fără copii“. Dumnezeu a socotit că nu poate fi pedeapsă mai mare pentru o femeie decât să nu cunoască fericirea de a fi mamă. Rămânând în sfera credinței ortodoxe putem înțelege de ce Ana, mama prorocului Samuel sau Ana, mama Fecioarei Maria sau Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul, erau atât de îndurerate de sterpitatea lor. Nu numai că erau lipsite de bucuria maternității, ci erau și batjocorite de oameni care le socoteau sub stare de blestem pentru vreun păcat. Pedeapsa era cumplită, căci Mesia fiind făgăduit și așteptat, fiecare femeie putea nădăjdui să fie ea aleasă de Dumnezeu pentru a-l naște pe Mântuitorul lumii. Dacă păcătuia, i se retrăgea această nădej-

Mama

de și nu era vrednică de a fi aleasă de Dumnezeu.

Știu că evreii în Talmudul lor au un capitol întreg privitor la cinstirea pe care un evreu trebuie să o dea mamei sale, cinstire socotită ca o poruncă religioasă, căci era cuprinsă în cele zece porunci. Este unul dintre preceptele pentru a cărui împlinire (la evrei), aștepta să fie răsplătit și în viața de acum și în viața viitoare. Sfânta Scriptură cere două cinstiri: cinstește pe Dumnezeu și cinstește pe părinții tăi. De asemenea, Scriptura cere ca omul să se teamă de Dumnezeu și să-i respecte cu temere pe părinți. Din aceste texte rezultă că datoria față de părinți este tot atât de strictă ca și față de Dumnezeu (Cinstirea părinților).

Despre mama în literatura română și universală s-au scris romane, poezii de toate genurile, cântece, balade etc.

Să luăm doar un singur exemplu: „Mama lui Ștefan cel Mare“ de Dimitrie Bolintineanu o știu elevii din ciclul primar. Este o poezie patriotică de excepție care se memorează foarte ușor

Cu prilejul primelor zile de primăvară, de 1 și 8 martie, le urăm sănătate și bucurie cititoarelor noastre.

Curierul ucrainean

și în timp foarte scurt, dar, personal, încă din tinerețe nu sunt de acord cu versurile ei „Du-te la oștire, pentru țară mori!/ Și-ți va fi mormântul coronat cu flori!“

Care mamă își trimite copilul la moarte? E un patriotism dus la extrem și nu e agreat de toți cititorii.

La noi și în alte țări europene femeia și mai ales mama este sărbătorită la începutul lunii martie. În această perioadă e o efervescentă deosebită prin grădinițe, școli, facultăți, instituții, magazine și în alte locuri.

Dacă suntem creștini cu adevărat, atunci mamele pot fi sărbătorite în august când sărbătorim Adormirea Maicii Domnului sau mai bine în septembrie de sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, Fecioara Maria care L-a născut pe Mântuitorul lumii pe Fiul lui Dumnezeu.

Gheorghe CEGA

Sărbătoarea poeziei și a feminității

9 martie, o zi de aducere aminte pentru toți ucrainenii de pretutindeni că în urmă cu 199 de ani se năștea Taras Hryhorovyci Șevcenko într-o familie de iobagi, în satul Morynți, județul Zvenyhorodsk, gubernia Kiev. Va face pasul spre eternitate în 1861, la vârsta de doar 47 de ani, după o existență cumplită, cu neputință de imaginat: din cei 47 de ani ai dramaticii și zbu-ciumatei sale vieți, 24 i-a petrecut în șerbie, 10 în deportare, iar 13 sub severă supraveghere polițienească.

A fost întemeietorul literaturii și artei plastice moderne ucrainene; un pictor și un gravor de frapantă originalitate, dublat de un gânditor de anvergură și de un pilduitor militant pentru eliberare socială și națională a poporului său, pentru înfăptuirea aspirațiilor și idealurilor sacre ale acestuia.

În această zi specială, comunitatea ucraineană din Suceava și-a dat întâlnire la sediul UUR pentru a aduce un omagiu poetului național al Ucrainei, dar și pentru a le sărbători pe doamnele ucrainence. Acestea au primit flori și gânduri bune din partea domnilor prezenți la manifestare.

Am adunat aceste gânduri într-un buchet de trăiri frumoase care înnobilează sufletul uman. „Vă doresc să aveți parte de liniște în suflet, acesta să înflorească mereu asemeni florilor de primăvară, să purtăm în suflete amintirile frumoase despre femeile din viața noastră, doar așa bunătatea va fi în noi și o vom putea transmite celor din jur printr-o privire sau printr-o strângere de mână“ (Ioan Bodnar, președintele UUR - filiala Suceava).

„Vă doresc sănătate, lumină în suflet, pace în inimi și fie ca prietenii să nu vă ocolească niciodată“ (Eusebie Fraseniu, profesor, Negostina).

„La prima vedere suntem puternici noi, bărbații, dar fără dumneavoastră nu avem prea mare însemnătate pe acest pământ... Să ne trăim întru mulți ani, doamnelor!“ (Nicolae Nicolăișen, preot din Cacica).

„Urez tuturor femeilor, în numele bărbaților ucraineni - fie ei de la șes, fie de la munte - multă sănătate, fericire și împliniri... și pe oriunde vom merge să nu uităm să promovăm spiritul ucrainean“ (Ilie Sauciu, profesor, Paltinu).

„Sfânt cireș care nu știi ce-i teama/Lângă ochiul de cer pământesc/Cum respiră prin trupul tău, mamă, / Cum și eu prin el înfloresc...“, a recitat poetul Ion Cozmei o strofă din poezia „Mamei mele“, scrisă cu ceva timp în urmă. Rugat să le compună doamnelor un vers de ziua lor, poetul Cozmei le-a dăruit următorul distih: „În clopotul minții zvonește ideea/ În inima vieții răsuflă femeia.“

Membrele grupului „Soacrele“, prezente și ele la eveniment, au interpretat o fărâma din cântecul „Icoana mamei mele“ pe versurile fostului președinte al UUR, poetul Ștefan Tcaciuc. Cuprinsă de emoție, doamna profesoară Saveta Vărăreanu a recitat poezia „Mama“ de Nicolae Labiș.

A adresat urări femeilor ucrainene și Excelența Sa, consulul general al Ucrainei la Suceava, domnul Vasyl Boiciko. „În luna februarie, pe 8, soția mea, Nadia, și-a rupt mâna. O lună a trecut de atunci... În această perioadă a avut nevoie de îngrijiri speciale din partea mea, timp în care am înțeles că persoanele dragi din viața noastră trebuie iubite și ocrotite zi de zi și nicidecum să așteptăm o zi din an să le arătăm sentimentele ce le avem față de ele. O atenție deosebită trebuie să le acordăm femeilor, căci ele constituie nucleul nostru existențial. Vă urez, doamnelor, sănătate și tot binele din lume, să aveți puterea să depășiți toate încercările la care vă supune viața, să aveți înțelepciunea să vă susțineți soții chiar și atunci când, în dorința de a oferi familiei tot ce e mai bun, întâmpină hopuri. V-am adus în dar o orhidee - simbol al iubirii, frumuseții, purității, afecțiunii, perfecțiunii, feminității. Una singură, pe care o voi lăsa la sediul uniunii, o floare unică, pentru unitatea femeilor ucrainene“.

A urmat un moment muzical susținut de

membrele grupului folcloric ucrainean „Vocile Negostinei“ care au interpretat un tradițional cântec ucrainean „Verde-i secara, verde“ și alte cântece având ca tematică frumusețea femeii, destinul acesteia.

Membrele organizației de femei a UUR - filiala Suceava s-au reunit apoi în cadrul unei ședințe de lucru, cu scopul alegerii noului comitet de conducere. Doamna inspector Lucia Mihoc a prezentat raportul de activitate, punctând principalele realizări ale organizației de femei sucevene. A ieșit în evidență faptul că multe dintre membrele organizației de femei sunt președinte ale organizațiilor locale UUR, din această postură organizând o gamă variată de activități culturale, sociale și umanitare. De asemenea, foarte multe membre ale organizației sunt profesoare și participă la olimpiade și concursuri unde obțin rezultate didactice deosebite cu elevii pe care îi îndrumă.

S-a trecut apoi la alegerea noului comitet de conducere. În urma votului exprimat, acesta are următoarea componență: președinte - Loredana Mândrișteanu, membre - Antoaneta Chideșa și Narcisa Plecan.

Momentul închinat Cobzarului a început prin interpretarea imnului ucrainenilor de pretutindeni, „Suspina Niprul“. Poetul Ion Cozmei, traducătorul poeziei lui Șevcenko în limba română, a recitat fragmente din lirica poetului ucrainean, moment ce s-a vrut a fi „o respirație de primăvară întru Șevcenko“. „Se știe deja că eu sunt descendentul Eminovicilor. Prin faptul că l-am tradus pe Șevcenko, Ucraina mă percepe ca nepot al Cobzarului, acesta devenind al doilea părinte spiritual pentru mine“, a mai spus Ion Cozmei.

Mai notăm faptul că manifestările dedicate poetului național al Ucrainei vor continua sâmbătă, 16 martie 2013, la Negostina și Rădăuți.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

În ziua de 16 februarie 2013, Școala Gimnazială Moldova-Sulița a găzduit Concurusul Național „Sărbătoarea limbii materne”. Coordonatorii concursului au fost Școala Gimnazială Bălcăuți (prof. Anca Știubianu și Lăcrămioara Grigoriuc) în colaborare cu ISJ Suceava, filiala Suceava a UUR și Consulatul General al Ucrainei la Suceava. Încă de la primele ore ale zilei și până la sosirea invitaților, elevii școlii au fost într-o agitație de nedescris datorită emoțiilor și faptului că vor participa la

acest concurs unii în calitate de concurenți, iar alții ca spectatori. Și iată că au început să sosească invitații și cât ai clipi Căminul Cultural al comunei s-a umplut de elevi, părinți, personalități marcante.

În cuvântul de întâmpinare a celor prezenți doamna profesoară Diaconescu Maria, directoarea a Școlii Gimnaziale Moldova-Sulița, a rostit: „E o onoare pentru școala noastră să găzduiască o manifestare culturală de asemenea valoare. Limba maternă este limba de suflet a fiecărui om... așa cum ne iubim părinții și bunicii, trebuie să ne iubim și limba maternă. Sperăm că activitatea de astăzi va deschide noi orizonturi în ce privește studiarea limbii ucrainene la noi în școală”. Apoi domnul președinte al filialei Suceava a UUR, Bodnar Ioan, a continuat cu prezentarea invitaților: Volodymyr Palesika, viceconsulul general al Ucrainei la Suceava,

La data de 21 februarie 2013, la Școala cu clasele I-VIII din Negostina s-a desfășurat un frumos și interesant program artistic, dedicat limbii materne ucrainene. După cum se cunoaște, populația din Negostina este ucraineană în proporție de 80%. Deci aproape toți copiii cunosc de acasă limba lor maternă, cea vorbită de părinți, bunici. Cei care nu o cunosc o învață la școală, unde avem două profesoare tinere, inimoase, cu multă inițiativă, și anume doamna Dascaluic Lidia și domnișoara Plecan Narcisa, dar și pe profesorul coordonator, domnișoara Fraseniu Diana.

Aceste trei Doamne ale limbii ucrainene au pregătit un interesant eveniment constând din recitări, cântece, scenetă, prezentare de costum popular tradițional, desene ale elevilor intitulat „Limba maternă” și o proiecție. Programul a fost deschis de profesorul coordonator, domnișoara Diana Fraseniu, care a subliniat importanța limbii materne pe care trebuie s-o iubim și s-o prețuim. În continuare, profesoarele Dascaluic Lidia și Plecan Narcisa au derulat scenariul pregătit. La început au fost câteva recitări pregătite de elevi: „Ridna mova”, „Mova moia”, „Slovo ridne”, „Matusyn zapovit”, „Ridna mova v ridni școli”, „Molytva” etc. Dintre cele mai îndrăgite cântece

(Ziua limbii materne). Aici au fost prezentate însemnele ucrainene: steagul, stema, câțiva dintre cei mai mari poeți ucraineni în frunte cu

Ștefan Buciuta, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Mirosław Petrețchi, președintele UUR Maramureș, Lucia Mihoc, inspector

cipat la secțiunea Moment artistic cu trei grupe: I - „Malenki ukraiņți” (Corciuc Părășcuța, Ciboriec Liliana, Creuco Marin, Voloșeniuc

„SĂRBĂTOAREA LIMBII MATERNE”

de specialitate pentru limba maternă ucraineană ISJ Suceava, Nicolae Petrețchi, consilier economic al UUR. Juriul concursului a fost format din președinte, poetul Ion Cozmei, Diana Fraseniu, profesoară la Școala Gimnazială Negostina-Bălcăuți, Lăcrămioara Grigoriuc, profesoară la Școala Gimnazială Bălcăuți, și profesorul Petru-Ștefan Șoiman, instructor al ansamblului „Kozaciok” din Bălcăuți.

Concursul s-a desfășurat pe patru secțiuni: I - secțiunea ESEU, intitulată „Limba ucraineană în școala mea”; II - secțiunea CREAȚIE, intitulată „Eu și cuvântul sau joaca de-a creația”; III - COSTUM POPULAR - prezentarea costumului popular ucrainean; IV - secțiunea MOMENT ARTISTIC - cea mai așteptată și cu cele mai multe școli participante. La ultima secțiune,

elevii s-au prezentat cu cântece, dansuri populare, miniscenete, poezii etc.

Școlile participante la acest concurs au fost: Școala Gimnazială din Bălcăuți, Negostina, „Petru Mușat” Siret, Vășcăuți, Șerbăuți, Călinești-Cuparencu, Călinești-Enache, Slobozia-Sucevei, Călica, Paltinu, Ciumârna, Brodina de Sus, Izvoarele Sucevei, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava, Colegiul Tehnic și Colegiul „Andronic Motrescu” din Rădăuți și, nu în ultimul rând, Școala Gimnazială Moldova-Sulița.

Școala noastră a parti-

populare ucrainene care au fost interpretate amintim: „V sadu huleala”, „Ciorni oci iak teren”, „Mova ridna”, „Odna kalyna”.

A urmat apoi o scurtă, dar emoționantă scenetă interpretată de câțiva elevi din clasele a V-a, a VI-a și a VIII-a, intitulată „Bahatsvo ukraïnskoï movy”. Doi elevi din clasa a V-a au prezentat costumul popular autentic din satul nostru.

Nu a lipsit nici proiecția unor imagini pe fond muzical ucrainean, intitulată „Den ridnoi movy”

Maria, Bobeiciuc Ștefan, Meroneac Mădălina, Voloșeniuc Ioana, Bobeiciuc Luminița, Harasemciuc Larisa, Harasemciuc Elena, Marocico Ionela, Moisa Georgiana) - recitări de poezii; II - „Kvitociky” (Harasemciuc Andreea, Lițu Ștefan, Severen Ana Maria, Șorodoc Alina, Droniuc Iustina, Giugolea Dumitru, Marocico Violeta, Cojocaru Oltea, Droniuc Sînziana, Lițu Clara, Rebenciuc Alexandra, Serafeșco Teodora) - cântece ucrainene; III - „Bilociky” (Dutceac Ana Maria, Ceciuleac Ionela, Chișciuc Alexandra, Coruț Teodora, Lețcan Raluca, Melniciuc Renata, Meroneac Maria) - dans ucrainean.

Premiul I obținut se datorează efortului depus de cadrele didactice: Belmega Ileana, Lițu Irina-Elena și Boiciuc Lazăr Nadia.

La sfârșitul concursului ne-au încântat cu frumoase cântece bucovinene, grupul vocal-instrumental „Ciutura” de la Școala Băișești, comuna Cornu Luncii.

Pentru efortul depus, elevii și cadrele didactice coordonatoare au fost recompensate cu o masă festivă sponsorizată de Uniunea Ucrainenilor din România.

prof. Lazăr Nadia BOICIUC

Marele Cobzar Taras Șevcenko și câteva versuri specifice.

Elevii din clasele V-VIII au organizat și o expoziție de desene pe tema „Limba maternă”. Manifestarea s-a încheiat, bineînțeles, cu aplauze, dar și cu premiarea celor mai buni elevi dintre cei buni care consta în diplome, reprezentând locurile I și II, deoarece toți s-au pregătit foarte bine și au fost la nivelul așteptărilor. A fost și un juriu care a făcut aprecierile referitoare la desfășurarea întregului program, și aici amintim doamnele profesoare Vieriu Silvia și Chideșa Cristina care s-au declarat foarte mulțumite de evoluția elevilor.

Nu se putea încheia toată activitatea fără a rămâne câteva imagini în albumul cu fotografii, de aceea s-au făcut poze în grup și individual.

Organizatorii acestui eveniment s-au gândit și la foști colegi care acum sunt pensionari, dar care au muncit timp îndelungat la această școală și i-au invitat pe domnul profesor Chideșciuc Ioan și pe doamna educatoare Felicia Grigoraș. Amândoi au mulțumit pentru invitație și și-au exprimat admirația, bucuria și mulțumirea că au lăsat urmași demni care duc mai departe dragostea și recunoștința față de școală.

Felicia GRIGORAȘ

Sărbătoarea Limbii Materne

La data de 16 februarie 2013, începând cu orele 11, la Căminul Cultural din localitatea Moldova-Sulița din județul Suceava s-a desfășurat Concursul Național „Sărbătoarea Limbii Materne“. Organizatorii manifestării, aflate la cea de-a șasea ediție, au fost Școala Gimnazială din Bălcăuți și Școala Gimnazială din Moldova-Sulița, în colaborare cu ISJ Suceava, filiala Suceava a UUR și cu Consulatul General al Ucrainei la Suceava. Concursul este cuprins în Calendarul Activităților Educativă ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și se adresează elevilor ciclului preșcolar, primar, gimnazial și liceal, care provin din școlile în care se studiază limba ucraineană de pe întreg teritoriul României.

Argumentele pe care le-au folosit cele două coordonatoare, Anuța Știubianu și subsemnata, în inițierea acestui proiect au fost următoarele: „Necesitatea implementării unui astfel de proiect constă în faptul că mai mult de jumătate din limbile lumii sunt pe cale de dispariție, iar promovarea, recunoașterea și utilizarea limbilor materne reprezintă o prioritate la nivel mondial. Limba maternă reprezintă identitatea națională și culturală a individului și este una dintre dimensiunile fundamentale ale ființei umane. Dat fiind faptul că suntem vorbitori de limbă maternă dorim ca prin această activitate să contribuim la conservarea și promovarea specificului etnic și cultural. În conceperea acestui proiect am pornit și de la premisa că mulți dintre elevii noștri sunt talentați, dar talentul trebuie descoperit și cultivat. Din păcate, multe talente se risipesc... încercăm prin acest proiect să lîsmăm această risipă. Considerăm că prin derularea acestui proiect beneficiarii lui vor avea prilejul de a conștientiza și promova bogăția, frumusețea limbii ucrainene și de a cultiva respectul pentru valorile proprii culturii.“

Obiectivul general al proiectului este „atragera tinerilor aparținând minorității ucrainene în activități comune menite să promoveze afirmarea identității culturale, ca fundament al dezvoltării viitoare a cetățeanului european“, iar dintre obiectivele specifice amintim: promovarea valorilor ucrainene autentice; evidențierea contribuției limbii ucrainene la patrimoniul cultural universal; cultivarea respectului și prețuirii față de valorile înaintașilor; stimularea dorinței de a le îmbogăți prin creații proprii; dezvoltarea gândirii și imaginației elevilor; lărgirea orizontului lor cultural; motivarea gustului artistic; cultivarea discernământului artistic; întărirea parteneriatelor dintre școli, autorități locale și reprezentanții comunității ucrainene din țară în vederea dezvoltării și promovării bunelor relații; dezvoltarea comunicării sociale prin activități în echipă.

Concursul a început în noiembrie 2012, încheindu-se la data de 16 februarie a.c., când a avut loc competiția finală structurată pe patru secțiuni: eseu, creații ale elevilor, costum popular, program artistic.

La secțiunea **Eseu**, intitulat „Limba ucraineană în școala mea“ (însoțit de imagini

prelucrate în power point) au participat trei echipe: de la școlile din Bălcăuți, Negostina și de la Colegiul „Lațcu-Vodă“ din Siret. Ele au prezentat activitățile educative realizate în cadrul orelor de curs și în cadrul activităților extrașcolare în ceea ce privește studiul limbii materne în școala în care învață.

Proba de imaginație, creativitate și originalitate, intitulată „**Eu și cuvântul sau joaca de-a creația**“ le-a dat elevilor posibilitatea să-și prezinte propriile „produse literare“ având ca tematică limba maternă, localitatea natală, trecutul familiei, credința religioasă, contribuind astfel la dezvoltarea creativității și a abilităților de comunicare.

A treia secțiune - **Costum popular** - a încercat să scoată la lumină costume populare ascunse în lada de zestre a bunicii. Astfel, concurenții au adus în fața juriului și publicului interesat de acest gen de manifestări adevărate nestemate ale portului ucrainean de altădată.

Ultima probă a concursului - **Moment artistic** - a cuprins creații ale folclorului ucrainean, de preferință local (cântece, dansuri populare, obiceiuri), precum și creațiile literaturii ucrainene (poezii, miniscenete, dansuri tematice, cugetări, aforisme etc.). Anul acesta au participat în cadrul acestei probe grupurile „Bukovynka“ din Bălcăuți, „Veselka“ din Vășcăuți, „Mlădițe huțule“ din Brodina de Sus, „Vinociok“ din Șerbăuți, „Nadiia“ din Călinești-Cuparencu, „Kvitociky“, „Bilociky“,

„Mali ukraiini“ din Moldova-Sulița, „Vyșyvka“ - Colegiul Național „Mihai Eminescu“ din Suceava. Au recitat poezii din lirica ucraineană elevi de la Școlile din Bălcăuți, Negostina, Vășcăuți, Slobozia-Sucevei, Cacica, Brodina de Sus, Izvoarele Sucevei, Șerbăuți, Călinești-Cuparencu, Călinești-Enache, Paltinu, Moldova-Sulița, Colegiul Tehnic Rădăuți, Colegiul „Eudoxiu Hurmuzachi“ din Rădăuți. Au răsunat cântece ucrainene vechi, dar și actuale... Invitat special a fost grupul vocal-instrumental „Ciutura“ de la Școala Băișești, comuna Cornu Luncii.

Juriul concursului a fost format din: poetul Ion Cozmei (președintele juriului), Diana Franseniu - profesor coordonator la Școala Gimnazială Negostina din Bălcăuți, prof. Petru-Ștefan Șoiman - instructor al ansamblului „Kozaciok“ din Bălcăuți, prof. Lăcrămioara Grigoriuc - coordonator proiect.

Elevii premiați au primit diplome din partea organizatorilor, cărți și dulciuri din partea Consulatului Ucrainei la Suceava, de asemenea,

cărți și din partea UUR. Menționăm că tot UUR a finanțat transportul și masa pentru elevii participanți la concurs.

Printre personalitățile prezente la manifestarea culturală din Moldova-Sulița amintim: Volodymyr Palesika - viceconsulul general al Ucrainei la Suceava, Ștefan Buciuta - președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Miroslav Petrețchi - președintele UUR - Maramureș, Ioan Bodnar - președintele UUR - Suceava, Nicolae Petrețchi - consilier economic al UUR, Lucia Mihoc - inspector de specialitate pentru limba maternă ucraineană - ISJ Suceava.

Impresiile celor prezenți la manifestare, în rândurile care urmează...

„E o onoare pentru școala noastră să găzduiască o manifestare culturală de asemenea valoare. Limba maternă este limba de suflet a fiecărui om... așa cum ne iubim părinții și bunicii trebuie să ne iubim și limba maternă. Sperăm că activitatea de astăzi va deschide noi orizonturi în ce privește studiul limbii ucrainene la noi în școală“ (Maria Diaconescu, director al Școlii Gimnaziale Moldova-Sulița).

„E frumos ce vedem noi aici... de fiecare dată ne bucurăm că ucrainenii din România nu-și uită rădăcinile și încearcă să păstreze vie tradiția moștenită de la străbuni. Toată admirația și recunoștința pentru dascălii care sădesc în sufletele elevilor lor dragostea pentru limba maternă. Calde salutări și din partea domnului Vasyl Boieciko - consul general al Ucrainei la Suceava, care din motive obiective nu s-a putut afla astăzi alături de noi“ (Volodymyr Palesika, viceconsulul general al Ucrainei la Suceava).

„Vă felicit pe toți cu ocazia acestei sărbători de suflet, Sărbătoarea Limbii Materne. O activitate complexă cum a fost cea de astăzi demonstrează puternica implicare a comunităților ucrainene în păstrarea identității culturale, dar și promovarea tradițiilor moștenite în rândul majorității“ (Ștefan Buciuta, președintele UUR).

„Sunt mândru să mă aflu astăzi aici, la Sărbătoarea Limbii Materne... O felicit pe doamna inspector Lucia Mihoc, sufletul acestei manifestări, le felicit pe cele două coordonatoare de proiect: Anca Știubianu-profesoară de limba și literatura ucraineană și Lăcrămioara Grigoriuc, profesoară de limba și literatura română și le urez succes în organizarea altor manifestări culturale. De asemenea, felicit toate cadrele didactice implicate în pregătirea momentelor pe care le-am urmărit astăzi, pe toți elevii participanți la concurs“ (Ioan Bodnar, președintele UUR-Suceava).

„Un cald salut vă aduc din partea ucrainenilor din Maramureș... Vă așteptăm la manifestările culturale organizate în județul nostru“ (Miroslav Petrețchi, președintele UUR - Maramureș).

Amintim că la Conferința Generală UNESCO din 17 Noiembrie 1999, data de 21 februarie a fost proclamată Ziua Internațională a Limbii Materne, prin care se promovează recunoașterea și utilizarea limbilor materne din lume, în special a limbilor grupurilor minoritare. Începând din 2000, în ziua de 21 februarie se marchează Ziua Internațională a Limbii Materne. Statele membre UNESCO s-au angajat să contribuie la protecția și revigorarea bogatei diversități culturale prin promovarea limbilor ca formă de comunicare, interacțiune și înțelegere între diferite popoare. În prezent, potrivit statisticilor oficiale, mai mult de jumătate din limbile lumii sunt pe cale de dispariție.

Convalia HREHORCIUC

Gheorghe Hleba - Domnule profesor, sunt bucuros să vă felicit cu prilejul împlinirii, la 13 februarie a.c., a 70 de ani de la naștere. Cititorii revistei

„Curierul ucrainean“ vor să afle mai multe date biografice despre dumneavoastră.

Mihai Decun - Mă onorează interesul cititorilor și al redacției prestigioasei reviste a Uniunii Ucrainenilor și vă mulțumesc pentru prilejul oferit de a mă adresa conaționalilor din România. Apreciez activitatea deosebit de rodnică și ziditoare a colectivului de redacție și a corespondenților din teritoriu, pentru promovarea culturii și a frumoaselor tradiții ale ucrainenilor de pretutindeni, ceea ce mă face să dau curs solicitării de a-mi deschide sufletul cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și aproape cinci decenii de activitate științifică. Sunt născut (1943) și botezat creștin ortodox într-o oază de spiritualitate ucraineană din Banat (Criciova, lângă Lugoj). Am absolvit Liceul Ucrainean din Sighet (1960) și apoi Facultatea de Medicină Veterinară din Timișoara (1965), pe care am absolvit-o, ca șef de promoție. Fiind absolventul cu cea mai mare medie, am fost repartizat la facultatea în care am studiat. M-am integrat repede în activitatea de cercetare științifică și am devenit, astfel, doctor în Medicină Veterinară (1974), după care am parcurs toate treptele universitare până la cea de profesor universitar, conducător de doctorat, director de departament și prorector al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara (USAMVB). Pentru desăvârșirea pregătirii profesionale am efectuat stagii de documentare și specializare la Moscova, Liverpool și Manchester și am participat la numeroase congrese și alte reuniuni științifice din 28 de țări de pe trei continente, unde am prezentat rezultatele cercetării științifice ale colectivelor pe care le-am condus. Ca urmare a rezultatelor obținute pe plan științific și profesional, mi-au fost încredințate o serie de responsabilități la nivel de universitate, la nivel regional și național, dintre care amintesc următoarele: director al Centrului de Cercetări de Igienă și Patologie Animală și director al Platformei de Cercetare Interdisciplinară de Agricultură Ecologică și al Laboratorului de siguranța alimentelor din USAMVB (pe care le-am inițiat și apoi le-am condus); director al Direcției sanitare veterinare a județului Timiș; membru al Consiliului științific al Autorității Naționale Sanitare Veterinare și de Siguranța Alimentelor (ANSVSA); membru al Grupului de Experți al ANSVSA; vicepreșe-

Personalități care ne onorează

Interviu cu prof. univ. emerit dr. Mihai Decun, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România

dinte al Comisiei permanente de etică pentru științele viului din cadrul Autorității Naționale pentru Cercetarea Științifică; președinte al Consiliului Științific al Institutului Pasteur din București; membru al Comisiei de Medicină Comparată a Academiei Române; reprezentant al României în International Society for Animal Hygiene și altele. În ultimele două decenii, ca o recunoaștere a contribuțiilor la dezvoltarea științei, am fost ales membru corespondent și apoi membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură și ulterior membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România.

G.H. - Am văzut în C.V.-ul dumneavoastră că aveți o listă impresionantă de lucrări științifice în domeniul medicinei veterinare. Aș vrea să vă întreb de ce ați ales să cercetați acest domeniu al științei? A fost o pasiune sau o întâmplare?

M.D. - Într-adevăr, Dumnezeu m-a ajutat să împlinesc o activitate științifică pe care, la începutul carierei științifice, nu speram să o ating. Sunt autor principal sau coautor la 339 de lucrări științifice publicate în reviste de specialitate din țară și din străinătate, la care se adaugă 11 cărți (monografii, tratate) tipărite la edituri, șase cursuri universitare și cinci invenții brevetate. O parte din lucrările științifice și brevetele de invenție sunt incluse în bazele de date cele mai cunoscute la nivel internațional, iar patru metode și șapte produse de uz veterinar au fost omologate oficial, metodele fiind aplicate în laboratoarele veterinare, iar produsele se află în fabricația de serie și sunt comercializate, printre care se numără și vaccinul Tricovac contra tricofitiei taurinelor (boală transmisibilă la om). Importanța contribuțiilor la dezvoltarea cercetării științifice a fost recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice prin publicarea (în limbile română și engleză) în volumul *Povești de succes - Success stories* (București, 2010), a prezentării cu titlul: „Cercetări interdisciplinare pentru securitatea alimentară și agricultura durabilă - Interdisciplinary Research for Food Safety and Sustainable Agriculture - prof. univ. dr. Mihai Decun“. De asemenea, biografia și principalele realizări pe plan profesional și științific sunt menționate în: *Who's who în România* (București, 2002), *Dicționarul inventatorilor români contemporani* (Cluj, 2007), *Dicționarul personalităților din România* (București, 2012) și în *Who's Who*

in *The World, Twenty-Sixth Edition* (2009), publicată în SUA.

La întrebarea dumneavoastră privind motivele și împrejurările alegerii domeniului profesional, științific, vă răspund sincer că alegerea mi-a aparținut doar în parte. Eu provin dintr-o familie de țărani săraci și drept urmare nu am beneficiat de vreo consiliere în această privință. Așa cum am plecat din Banat în Maramureș pentru a urma liceul, tot așa m-am întors cu diploma de bacalaureat din Sighet la Timișoara pentru a căuta o facultate. Nu știam nimic despre medicina veterinară, în schimb îmi plăceau mașinile și doream să urmez cursurile unei facultăți tehnice. Știam însă că studiile superioare nu le voi putea urma fără bursă, așa că am căutat să găsesc o facultate la care se dădea concurs pentru admitere cu bursă. M-am adresat Sfatului Popular al regiunii Banat și am aflat că înscrierile la concursurile pentru bursă erau deja încheiate, cu excepția celor de la Institutul Agronomic. M-am prezentat cu dosarul la acest institut și am optat pentru Facultatea de Zootehnie (Facultatea de Medicină Veterinară nu exista la acea vreme în Timișoara). Admiterea era destul de dificilă, deoarece eram șase concurenți pentru un loc, iar concursul era compus din cinci examene, care se dădeau în limba română, iar eu am studiat toate cele cinci discipline în limba ucraineană. Dintre minorități numai maghiarii puteau da examen în limba maternă. Nu aveam de ales, știam ce mă așteaptă și în două luni am învățat cele cinci materii în limba română. Drept urmare, am reușit să fiu admis cu bursă (masă și cazare), pe care am păstrat-o până la absolvirea studiilor. După primii doi ani de studii, pentru că aveam rezultate profesionale de excepție, am fost selecționat să continui studiile la Leningrad, la Facultatea de Construcții Zootehnice (specializare care nu exista în țara noastră). Dar am avut ghinion, pentru că în acel an (1962) relațiile cu fosta Uniune Sovietică s-au deteriorat brusc și nu au mai fost oferite burse pentru studenții români. Dumnezeu a făcut însă ca acest ghinion să fie în favoarea mea deoarece, în același an, facultățile de zootehnie s-au transformat în facultăți de medicină veterinară, ceea ce m-a bucurat enorm și m-a entuziasmat într-atât, încât am învățat mai mult și astfel am dobândit o bursă specială, de merit, numită republicană, care era mai

mare decât salariul tatălui meu (muncitor forestier). Pot afirma deci că alegerea specializării a fost de conjunctură, dar binevenită. Eu sunt crescut la sat și obișnuit cu munca câmpului și creșterea animalelor; am cunoscut nevoile și suferințele animalelor de când eram copil, iar perspectiva de a trăi la țară nu mă speria. De fapt, eu cred și acum că nu este atât de importantă alegerea domeniului pe cât se crede, cu excepția profesiilor pentru care este necesar un anumit talent înnăscut. Este, în schimb, esențială educația pentru muncă, respectul pentru orice muncă și disponibilitatea de a munci cu sârguință. Pe măsură ce apar succesele profesionale se înfiripă pasiunea, care te înalță spiritual și apare disponibilitatea de a sacrifica din plăcerile obișnuite ale vieții pentru a obține realizări de prestigiu și contribuții la progresul cunoașterii, în beneficiul societății care ți-a oferit posibilitatea de a învăța și cerceta.

G.H. - Sunteți o adevărată personalitate științifică care s-a realizat pe deplin și s-a împlinit pe sine, ocupând un loc care vi se cuvine în medicina veterinară. Numiți trei contribuții importante, de mare actualitate științifică, cu care ați reușit să-i convingeți pe specialiști că aveți dreptate.

M.D. - Îmi cereți ceva dificil, pentru că afirmarea mea pe plan științific se datorează nu unei anume descoperiri, ci unei sume de contribuții la progresul cunoașterii sau la perfecționarea tehnologiilor sanitare veterinare și de protecția mediului. Nu pot să scot din ecuație tratatele de specialitate, laboratoarele înființate și foștii mei doctoranzi, care azi sunt profesori universitari sau specialiști în cercetarea din străinătate. Voi încerca, totuși, să enunț trei din domeniile științifice în care contribuțiile mele sunt recunoscute și adeseori citate. Încep, în ordine cronologică, cu domeniul infecțiilor colibacilare, care sunt atât de frecvente la toate speciile de animale și la om. Acesta este și domeniul în care mi-am susținut teza de doctorat (1974) și am publicat și prima monografie pe această temă în limba română: *Infecțiile colibacilare la animale*, la Editura Ceres, București (1986).

(Continuare în numărul următor)

*A consemnat
Gheorghe HLEBA*

OLIMPIADA JUDEȚEANĂ DE LIMBA MATERNĂ UCRAINEANĂ LA SUCEAVA

Luna martie este pentru ucrainenii din România plină de evenimente. Printre acestea se numără și desfășurarea Olimpiadei de limba maternă ucraineană - etapa județeană. Astfel, la data de 2 martie 2013, la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava au venit 80 de elevi din 18 școli din județ însoțiți de profesorii lor. Acești elevi studiază limba maternă ucraineană fie pe clase, fie pe grupe. Prezența acestora în număr atât de mare demonstrează interesul și dorința de a-și exprima cunoștințele și competențele dobândite în acest domeniu, precum și ambiția de a se califica la etapa națională.

După transmiterea parolei și a subiectelor de către Ministerul Educației Naționale, prin reprezentantul său, doamna consilier Elvira Codrea, acestea au fost multiplicare și duse în sălile de clasă pentru a fi rezolvate de către elevi. Timpul de lucru a fost de 2 ore pentru clasele a VII-a și a VIII-a, iar pentru cei de liceu, clasele IX-XII, de 3 ore. În urma susținerii probei scrise atât elevii, cât și cadrele didactice din Comisia județeană și cele care i-au însoțit pe elevi au servit o masă caldă la Restaurantul „Albert”. Având în vedere distanța foarte mare pe care au parcurs-o copiii de la școlile gimnaziale Izvoarele Sucevei, Ulma, Brodina de Sus, Moldova-Sulița, Paltinu până la Suceava, o masă caldă a fost binevenită pentru ei, dar și pentru ceilalți. Mulțumim în acest sens Uniunii Ucrainenilor din România, domnului președinte Ștefan Buciuța pentru sprijinul acordat.

Comisia județeană, formată din inspector de specialitate Mihoc Lucia - președinte executiv, Știubianu Anca, Chideșa Antoneta, Mazureac Alina, Plecan Narcisa, Mândrișteanu Loredana, Fraseniu Diana, Zvîncă Mirabela, Dascalu Lidia - membri a evaluat lucrările respectând metodologia specifică elaborată de doamna Elvira Codrea, iar rezultatele au fost afișate la orele 21.00. Nu s-a înregistrat nicio contestație.

Prezentăm, mai jos, elevii calificați pentru etapa națională:

Clasa a VII-a: Homeniuc Răzvan Daniel, Școala Gimnazială din Bălcăuți; prof. îndrumător Știubianu Anca; Chiriac Natașa, Școala Gimnazială din Bălcăuți, prof. îndrumător Știubianu Anca.

Clasa a VIII-a: Nichifuriuc M. Georgiana, Școala Gimnazială din Bălcăuți, prof. îndrumător Știubianu Anca; Harasemiuc D. Denisa, Școala Gimnazială din Negostina, prof. îndrumător Dascalu Lidia.

Clasa a IX-a: Usatiuc Andrei Octavian, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava,

va, prof. îndrumător Mihoc Lucia; Cherniciuc Denisa, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Chideșa Antoneta.

Clasa a X-a: Homeniuc Raluca Dana, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Chideșa Antoneta; Chiriac Oksana,

Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Chideșa Antoneta.

Clasa a XI-a: Șmighelschi Sergiu, Seminarul Teologic Liceal „Sf. Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Mihoc Lucia; Șucaliuc D. Ancuța Alexandra, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Chideșa Antoneta.

Clasa a XII-a: Ursachi Diana Andreea, Colegiul Na-

țional „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, prof. îndrumător Ștefan Georgeta; Maidaniuc G. Ana Maria Georgeta, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Chideșa Antoneta.

Aceștia sunt cei mai buni dintre cei buni, care vor reprezenta județul Suceava la Caraș-Severin în competiția cu celelalte județe din țară. Desigur, trebuie să remarcăm și rezultatele deosebite obținute și de ceilalți elevi de la școlile din Paltinu, îndrumați de doamna prof. Negură Viorica, Școala Gimnazială din Șerbăuți, îndrumați de doamna prof. Mazureac Alina, Școala Gimnazială din Călinești-Cuparencu, îndrumați de doamna prof. Mândrișteanu Loredana, Școala Gimnazială din Solonețu Nou, îndrumați de părintele prof. Necolaișen Nicolae, Școala Gimnazială din Negostina, îndrumați de doamna prof. Plecan Narcisa, Școala Gimnazială din Brodina de Sus - prof. Dobranschi Geta, Școala Gimnazială din Izvoarele Sucevei - prof. Aflorei Viorica și Mechno Ștefan, Școala Gimnazială din Moldova-Sulița - prof. Boiciuc Lazăr Nadia, Școala Gimnazială din Ulma - prof. Ihnatiuc Mircea, Colegiul Tehnic Rădăuți și Colegiul Agricol din Rădăuți - prof. Ștefan Georgeta, Colegiul Național de Informatică „Spiru Haret” din Suceava și Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir” din Suceava - prof. Mihoc Lucia.

A fost și o notă de 10 la studiul limbii materne ucrainene pe grupe, obținută de eleva Corduban Irina din clasa a XI-a de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. îndrumător Mihoc Lucia. Toți elevii au primit diplome și o ciocolată drept mărtisor.

Se cuvine să-i felicităm din tot sufletul pe elevii care-și iubesc și prețuiesc limba maternă ucraineană, dar și pe dascălii lor care, deși nu au salarii motivante, îi pregătesc pe acești elevi pentru performanță din pasiune, neglijându-și de cele mai multe ori propria familie.

Felicitări și succes la etapa națională!

prof. Lucia MIHOC

Olimpiada județeană de limba ucraineană la Sighetu Marmăției

Sâmbătă, 2 martie a.c., la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției a avut loc Olimpiada de limba ucraineană, faza județeană.

După tradiție, olimpiada la care au participat peste 70 de elevi din Poienile de sub Munte, Ruscova, Bistra, Valea Vișeuului, Rona de Sus, Crăciunești, Lunca la Tisa, Remeți, Sighetu Marmăției, s-a desfășurat cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România și al Inspectoratului Școlar Județean Maramureș.

Deschiderea olimpiadei a avut loc în sala festivă a liceului la care, pe lângă profesori și elevi, au participat președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Buciuța Ștefan, președintele filialei Maramureș a UUR, dl Miroslav Petrețchi, doamna Malearciuc Simona, inspec-

tor de limba ucraineană, directorul Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko”, domnul Pițura Casian, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, consilier economic al UUR.

Emoțiile elevilor au trecut repede, după discursurile și vorbele de susținere din partea reprezentanților UUR, Inspectoratului Școlar Județean și ai Liceului Ucrainean.

Concurenții au primit indicații prețioase din partea profesorilor, a doamnei inspector, precum și din partea conducerii UUR.

Toți elevii participanți la olimpiadă, toți profesorii de limba și literatura ucraineană, precum și supraveghetorii au fost premiați de președintele UUR, domnul Buciuța Ștefan, și au fost îndemnați să respecte limba, tradițiile și cultura ucraineană.

Premianții fazei județene a olimpiadei de limba și literatura ucraineană vor participa la faza națională, care va avea loc în luna aprilie în județul Caraș-Severin la care vor participa și elevii din celelalte județe în care se studiază limba ucraineană.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI

Cuvântul președintelui Viktor Ianukovyci rostit în deschiderea ședinței lărgite a Consiliului de Miniștri

Stimați colegi,

Cu trei ani în urmă, din cauza crizei mondiale, economia ucraineană se afla la un pas de prăpastie.

A devenit atunci clar că, mai departe, nu se poate continua astfel. Populismul deșănțat, aventurierismul și lupta continuă în sânul puterii au făcut ca societatea ucraineană să devină ostatică demnitărilor de atunci.

În 2010, ucrainenii au votat pentru schimbare, încredințându-ne nouă administrarea treburilor țării.

Când am văzut ce moștenire ne-a fost lăsată, am înțeles clar că doar prin introducerea ordinii în sistemul de conducere vom putea asigura o dezvoltare eficientă a statului nostru.

Încă de la începutul activității noastre mi-am dat seama că numai reformele sistemice radicale vor putea asigura îndeplinirea obiectivelor-cheie ale politicii economice a statului.

Ucraina nu avea dreptul să rămână între outsiderii prefacerilor economice.

O condiție necesară a modernizării cu succes a statului este puterea eficientă, profesionistă și responsabilă.

De aceea, unul dintre primii pași pe care i-am întreprins pe linia modernizării țării a fost reformarea sistemului de putere, ridicarea activității profesionale și eficienței acesteia.

Numărul organelor centrale ale puterii executive a fost redus cu 25%, iar al aparatelor sale cu 20%.

S-a introdus sistemul răspunderii pentru formarea și realizarea politicii de stat, s-a eliminat dublarea funcțiilor organelor de stat.

Pentru pregătirea Programului de reforme și pentru coordonarea activității diverselor organe ale puterii au fost create Comitetul pentru reforme economice, comitete regionale și un Centru de coordonare.

S-a asigurat o colaborare permanentă a acestor structuri cu guvernul. Membrii Consiliului de Miniștri răspund de reformele respective, iar guvernul în ansamblu poartă o răspundere totală pentru aplicarea lor.

Vreau să repet încă o dată că am fost nevoiți să aplicăm aceste reforme în condiții neprielnice, și anume pe fondul crizei mondiale, în condițiile unor restricții financiare severe.

Pentru început, era necesar să asigurăm stabilitatea macroeconomică. O sarcină importantă în această direcție a fost stabilizarea cursului valutei naționale.

De trei ani consecutiv hrivna este stabilă. Aceasta le-a dat producătorilor ucraineni posibilitatea de a lucra normal pe piața externă.

Cursul stabil a dus la creșterea încrederii cetățenilor în valuta națională. Economii în valută națională au crescut, în ultimii trei ani, cu peste 86%, în acest an cu aproape 17%.

Politica monetară echilibrată a Băncii Naționale a Ucrainei a contribuit la reducerea nivelului inflației. Anul trecut s-a înregistrat o dezinflație de 0,2%.

În cursul acestui an, inflația rămâne la un nivel scăzut de 0,2%.

Am început să creăm, în condiții complexe, o bază legislativă modernă pentru economia ucraineană.

A fost adoptat Codul fiscal, au fost perfecționate Codul vamal și Codul bugetar. Am unificat toate contribuțiile sociale într-una singură.

Scopul acestei măsuri este crearea unor reguli de lucru clare și transparente pentru mediul de afaceri, creșterea concurenței, crearea stimulentei pentru scoaterea economiei din zona subterană și combaterea corupției.

Înregistrarea întreprinderilor noi a devenit mai rapidă și mai ieftină. Au fost anulate condițiile privind valoarea minimă a capitalului statutar și autentificarea notarială a documentelor de înființare.

S-a simplificat substanțial procedura de închidere a unei întreprinderi la dorința proprietarului. S-a pus ordine în activitatea organelor care dau aprobări, numărul aprobărilor fiind redus de la peste 1200 la 141, toate acestea fiind incluse într-o listă unică. Emiterea acestor documente se face exclusiv în centrele de acordare a aprobărilor după principiul „ghișeului unic“.

Am redus de două ori numărul de impozite și taxe. Povara fiscală asupra afacerilor a scăzut și ea: impozitul pe profit al întreprinderilor s-a redus de la 25 la 19%.

S-a întărit sectorul bancar ucrainean, consolidându-se, în special, sistemul de garantare a depozitelor cetățenilor.

S-a realizat programul de pregătire pentru Euro-2012 care este cel mai mare din punct de vedere al volumului investițiilor ca și al proiectelor de infrastructură. Împreună cu Polonia, am organizat cu succes Campionatul european de fotbal și am primit recunoașterea lumii de gazde bune a evenimentelor de importanță mondială.

Vreau, însă, să subliniez cu această ocazie experiența unică pe care am dobândit-o pentru prima dată în anii noștri de independență. Este experiența unor programe de dezvoltare de amploare care au efecte pentru întreaga economie.

Este vorba îndeosebi de crearea stimulentei pentru înnoirea mijloacelor de producție în ramurile de bază ale economiei, de îmbunătățirea infrastructurii de transport, creșterea eficienței în economisirea energiei și de asigurarea independenței energetice a țării.

Am trecut la realizarea practică a noii politici regionale. Aceasta prevede asimilarea de către regiuni și comunități a propriilor resurse pe baze strategice și extinderea colaborării interregionale.

Anul acesta trebuie să înceapă să funcționeze la întreaga capacitate noul mecanism de atragere a fondurilor garantate de stat pentru finanțarea programelor de dezvoltare regională. Am în vedere Fondul de stat pentru dezvoltarea regională.

Stimați colegi,

Înțeleg bine că de guvern depind multe. De aceea, cer să nu se tergiverseze stabilirea modului de acordare a acestor împrumuturi și punerea lui de acord cu regiunile.

Vreau, de asemenea, să remarc că programele și strategiile regionale trebuie să se realizeze în mod sincronizat cu prevederile Planului național de acțiuni. Cer guvernului ca la

pregătirea rectificărilor la bugetul pe 2013 să prevadă fondurile de care au nevoie regiunile pentru îndeplinirea de către acestea a prerogativelor ce le-au fost delegate și a dispozițiilor ce le-au fost date de președintele Ucrainei.

Sunt convins că a venit demult vremea descentralizării relațiilor interbugetare între centru și regiuni. Odată cu extinderea prerogativelor ele trebuie să primească și fondurile necesare pentru îndeplinirea lor.

Stimați colegi,

Nu ne putem preface că nu vedem evidența: pașii pe care i-am făcut au devenit sistemici. Și acest efect sistemic - o imunitate a economiei ucrainene la crizele externe - s-a întărit substanțial.

Anul trecut am reușit să atenuăm, în special, influența negativă a depresiunii europene asupra Ucrainei și să asigurăm, chiar în condiții complexe, îmbunătățirea bunăstării oamenilor.

În ciuda restricțiilor bugetare severe, am realizat, în ultimii ani, o serie de inițiative importante, toate îndreptate spre îmbunătățirea standardelor sociale pentru cele mai defavorizate categorii de cetățeni.

Astfel, ca urmare a actualizării pensiilor, s-a redus de trei ori numărul pensionarilor cu pensia sub 1000 de hrivne. Valoarea medie a pensiei a crescut, anul trecut, cu 18%, de la 1230 la 1454 hrivne.

A crescut treptat, în ultimii trei ani, protecția pensionarilor de către stat: pensia medie a crescut în trei ani cu 44%, iar cea minimă cu 25%.

Pe ansamblu, veniturile reale ale populației, au crescut, anul trecut, cu peste 13%, iar în ultimii trei ani, cu 41%.

Datorită creșterii nivelului minimului de subzistență pentru persoanele active salariul minim a crescut, anul trecut, cu 14%, de la 963 la 1098 hrivne. În cursul ultimilor trei ani, salariul minim a crescut cu 61%, iar cel mediu cu 59%.

Odată cu ridicarea nivelului standardelor sociale, am acționat în direcția îmbunătățirii sistemului însuși de protecție socială.

În toate regiunile, au început să acționeze 11 mii de specialiști sociali care au ca sarcină să ajungă la fiecare familie și să-i acorde în timp util asistență socială.

Această activitate va trebui perfecționată continuu. Iar noi știm bine că în acest sens multe depind nu numai de Ministerul Politicii Sociale, ci, în multe cazuri, de organele puterii de stat locale. Cel mai bine ar fi, stimați colegi, să lucrați împreună la această problemă extrem de importantă, purtând și o responsabilitate comună.

Aș dori, stimați colegi, să vă întreb pe toți, am reușit oare să atingem tot ce ne-am propus? Cred că nu.

Am simțit acest lucru după ce m-am convins cu cetățenii în timpul „Dialogului cu țara“. Și, în general, deseori când mă aflu în regiuni, simt că mai avem multe de făcut. Iar de această dată, zecile de mii de apeluri telefonice mi-au arătat că oamenii sunt preocupați nu de vorbe generale sau noi programe, ci de rezolvarea problemelor concrete.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape